

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Kultuurhariduse osakond

Huvijuht- loovtegevuse õpetaja eriala

Vitali Kakitis

**KOHTLA-JÄRVE KULTUURITARBIKINE JA SEDA MÕJUTAVAD TEGURID
JÄRVE JA AHTME LINNAOSADE NÄITEL**

Lõputöö

Juhendaja: Aurika Komsaare, MA

Kaitsmisele lubatud:.....

(juhendaja allkiri)

Viljandi 2013

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. UURIMUSTÖÖ TEOREETILISED ALUSED	5
1.1. Kultuuritarbimine kui kultuuris osalemine	5
1.2. Kultuuritarbimise võimalused Kohtla-Järvel	8
1.3. Järve ja Ahtme linnaosade kultuuritarbimise võimaluste eripärasused	9
1.5. Arengustrateegiad	10
2. UURIMUSTÖÖ METODOLOOGILISED ALUSED	12
2.1. Uurimuse eesmärk, probleem ja hüpotees	12
2.2. Populatsiooni ja valimi iseloomustus	13
2.3. Uurimise andmete kogumine	14
2.4. Uurimise andmete kogumise protsess	15
2.5. Andmete analüüsimise metoodika	17
3. UURIMUSTÖÖ TULEMUSTE ANALÜÜS JA TÕLGENDAMINE	18
3.1.1. Vastajate sugu ja vanus	18
3.1.2. Vastajate haridus ja tööhõive	21
3.2. Kultuuriasutuste ja kultuurisündmuste külastatavus	23
3.3. Kultuuritarbija enesehinnang	30
3.4. Tegurite mõju kultuuritarbimisele	32
3.5. Kultuuritarbija soovid tuleviku suhtes	35
4. ARUTELU JA JÄRELDUSED	37
KOKKUVÕTE	40
KASUTATUD KIRJANDUS:	41
LISAD	43
Lisa 1. Küsimustik eesti keeles	44
Lisa 2. Küsimustik vene keeles	49
Lisa 3. Kodeerimiskiri	54
PE3IOME	57

SISSEJUHATUS

Käesolevas diplomitöös uuritakse Kohtla-Järve linna Järve ja Ahtme linnaosade elanike kultuuritarbimise harjumusi ja tegureid, mis mõjutavad kultuuritarbimise aktiivsust antud linnas. Huvi selle teema vastu tekkis mul siis, kui ma tutvusin üle-Eestilise kultuuritarbimise uuringuga (Saar Poll, 2006), kust selgus, et Kohtla-Järve elanikud, võrreldes teiste Eesti linnade elanikega, on palju passiivsemad kultuutarbijad, v.a spordi- ja kultuurikeskuste külastamine. Osaledes aktiivselt selle linna kultuurielus, ma nõustum sellega, olen märganud sama tendentsi: Kohtla-Järvel osaletakse kultuuris üldiselt passivselt. Samuti uuring toonitas, et peamisteks teguriteks, mis mõjutavad kultuuritarbimist Eestis on inimeste haridustase ja rahalised võimalused (Saar Poll, 2006), mis on väga võimalik ka Kohtla-Järvel, kuid seda tuleb veel alles uurida. Lähtudes minu seminaritööst “Kohtla-Järve kultuuritarbimine ja seda mõjutavad tegurid Järve linnaosa näitel” (Vitali Kakitis, 2012) otsustasin jätkata antud teema arendamist ja haarata seekord ka Ahtme linnaosa, et saada võimalikult representatiivsemaid andmeid. Minu huvi selle teema vastu on seotud faktiga, et kavatsen tulevikus jätkata oma tööd ka antud regiooni kultuurivaldkonnas, seega teema tähtsus muutub minu jaoks tulevikus veel suuremaks. Suurt rolli selle uuringu läbiviimisel mängis ka informatsiooni vähesus antud teema kohta Kohtla-Järvel. Saar Polli läbiviidud uuringust on Kohtla-Järve kultuuritarbimise kohta ainult mõned ja väga üldised andmed, mille alusel ei saa mingeid konkreetseid järeldusi teha.

Teema *tunnetuskriis* seisneb selles, et meil ei ole täpset informatsiooni Kohtla-Järve kultuuritarbimise kohta. Me ei tea, kui tihti ja milliseid kultuuriüritusi ja kultuuriasutusi Kohtla-Järve elanikud külastavad meelsasti ja mis mõjutab neid tegema teatud otsuseid kultuuritarbimises. Kultuuritarbimist või edaspidi kultuuris osalemist on vaja minu arust alati mõõta, sest just see näitab inimeste huvi nii oma maa kui ka naabrite väärtuste ja tõekspidamiste vastu ning selle muutusi aastate jooksul. Ma arvan, et sellest uuringust võiks olla suur kasu kõikidele Kohtla-Järve linna kultuurikorraldajatele, kes saavad toetudes antud uuringu tulemustele suunata oma tööd n-ö õigesse rööpasse.

Arvestades Kohtla-Järve linna eripärasusi ja võimalusi, ma üritan leida antud uuringus vastuseid järgmistele küsimustele:

- Kui tihti ja milliseid kutuuriüritusi ja kultuuriasutusi rohem külastavad Kohtla-Järve elanikud?
- Mis mõjutab Kohtla-Järve elanike arvates nende kultuuris osalemist eelkõige?
- Milliseid kultuuriasutusi või kultuuriüritusi on Kohtla-Järve elanike arvates linnas veel puudu?

Lisaks nendele küsimustele ma võrdlen antud töös omavahel Järve ja Ahtme linnaosasid, mis on oma kultuuritarbimise võimaluste poolest väga erinevad.

Seoses sellega püstitan *põhihüpoteesina* järgmise väite: Kohtla-Järvel on üldiselt passivne kutuuritarbimine, mida mõjutab raha- ja ajapuudus. Minu *kõrvalhüpotees* on: Järve linnaosa kultuuritarbijad on aktiivsemad, kui Ahtme linnaosa kultuuritarbijad. Eeldatavaks põhjuseks on see, et just Järve linnaosas toimuvad suuremad kultuurisündmused.

Töö *eesmärgiks* on uurida ja kaardistada Kohtla-Järve linna elanike kutuuritarbimise harjumusi ja tegureid, mis mõjutavad kultuuris osalemist eelkõige. Lisaks sellele võrdlen antud uurimustöös omavahel Järve ja Ahtme linnaosade kultuuritarbimist.

Uurimustöös on kasutatud *kvantitatiivset uurimismeetodit* nii andmete kogumise kui analüüsi etapis. Seega andmeid koguti disainitud küsimustikuga vabatahtlikkuse alusel. Saadud tulemuste analüüsimisel kasutati statistilist meetodit. Tulemuste kaardistamisel on kasutatud reiting-, binaar- ja graafikskaalasid.

Töö on jaotatud neljaks suuremaks alateemaks:

1. „**Uurimustöö teoreetilsed alused**“, kus käsitletakse kultuuritarbimise mõistet ja antakse ülevaade tema taustast. Samuti tutvustatakse selles osas Kohtla-Järve linnas olevaid võimalusi kutuuritarbimiseks ja vaadeldakse kutuurivaldkonna eesmärkide seoseid arengukavade näitel.
2. „**Uurimustöö metodoloogilised alused**“, kus kirjeldatakse empiirilise uuringu võimalusi, iseloomustatakse valimi ja populatsiooni ja tutvustatakse uuringu andmete kogumise ja analüüsimise metoodikat.
3. „**Uurimistöö tulemuste analüüs ja tõlgendamine**“, kus tutvustatakse ja analüüsitakse uuringus saadud tulemusi, mis on statistiliselt töödeldud ja vormistatud graafikutega.
4. „**Arutelu ja järeledused**“, kus tehakse kokkuvõtte uuringus saadud tulemustest ja vaadeldakse nende põhjal antud uuringu hüpoteesi kinnitamise või ümberlükkamise võimalust.

1. UURIMUSTÖÖ TEOREETILISED ALUSED

Antud peatükis käsitletakse kultuuritarbimise mõistet ja antakse ülevaade selle taustast. Samuti tutvustatakse selles osas Kohtla-Järve linnas olevaid võimalusi kultuuritarbimiseks ja vaadeldakse kultuurivaldkonna eesmärkide seoseid arengukavade näitel. Just sellest lähtudes toimub edaspidine antud teema uurimine.

1.1. Kultuuritarbimine kui kultuuris osalemine

Kultuuri mõiste on väga raskelt defineeritav. Kultuur laiemas mõttes tähendab kõike seda, mis on loodud inimese poolt. Kultuur kitsamas mõttes on vaimne tegevus, mis haarab teadust, kirjandust, kunsti, usku, ideoloogiat. Kultuuri loob ja kasutab inimene, millest tuleneb kolm aspekti: tegevus kultuuriväärtuste loomisel, kultuuriväärtused ise ja tegevus kultuuriväärtuste kasutamisel. Kultuuri loomine toimub nende erinevate külgede vastastikusel seosel. Kultuuriväärtused luuakse ühiskonna või indiviidi nõudmisel ühiskondliku või individuaalse praktilise tegevuse teel sellistest materjalidest ja selliste võimalustega, mis on antud ajastule omased. Seepärast tuleb kultuuri mõtestada seoses teda loonud ja tarbinud ühiskonnaga. (Kotli, 2012)

Enamus ühiskondi liigub aga täna suure hooga maailma globaliseerumise poole. Seoses sellega muutub ka kultuur üha rohkem kommertslikuks, mille taga on ainult üks eesmärk – tulu saamine. Kultuuril kaob teatud omapära ning teda hakatakse vaatlama nüüd rohkem kui osa maailma äritegevusest.

“Globaliseerumine laiendab kommertskultuuri tarbijaskonda, mis võimaldab kommertskultuuri tööstusel investeerida üha rohkem raha tootmisse. Sisuliselt piiramatud ressursid võimaldavad levitada oma sõumit üha valjema häälega, mille tulemusel taastoodetakse ja kinnistatakse kommertskultuurile omast väärtussüsteemi. Mida omasemaks see väärtussüsteem muutub, seda avatumaks muututakse globaalsele massikultuurile.” (Ehala, 2002)

Kultuuri loomine asendub nüüd tihtipeale sõnaga “tootmine“. Selline pööride maailmakultuuri arengus tekitab loomulikult ka palju rahutusi erinevate kultuuritegijategi seas. “Kas ei peaks kultuuri loomine ja sellest osa saamine olema pigem meeldiv kui kultiveeritud vajadus, mis kultiveerituse teadvustamisel kohustusena käsitletav on? Looja peaks ehk vähem mõtlema kultuuritarbija vajadustele ja raamatusõber võiks lõpetada mõtlemise endast kui kultuuritarbijast. Ehk siis hakkab tekkima ka kultuur, mida ei tarbita, vaid millest saadakse osa“. (Eslas, 2006)

Selline ütlelus on suunatud rohkem just kultuuriloojatele. Kultuuritarbijatel on aga endiselt valik olemas. Kõik sõltub ainult nende isiklikust suhtumisest kultuuritarbimisse: kas nad osalevad erinevates kultuurisfäärides sellepärast, et nad tahavad olla nii intensiivsed ühe või teise valdkonna tarbijad, või nad tahavad lihtsalt sellest kultuuritarbimisest endale hea tunde saada.

“Tarbimine laiemas kontekstis on kultuuri nautimine, selle kaudu õppimine, vaimne tasakaalustumine. See võib olla ka kultuuri kogemine – vahetu aktiivne osalemine ja aktiivne või passiivne jälgimine.“ (Palgi, 2005)

Kultuuritarbimise mõiste all mõeldakse tihti ka kultuuris osalemist. Vahe on selles, et kultuuritarbimine seostub tihtipeale just majandusliku kontekstiga. Kultuuris osalemine on aga seotud otseselt statistikaga. Nii kultuuris osalemise olulisemateks näitajateks on näiteks kultuurisündmustel käimine, teenuste ja meediatarbimine, motivaatorid ja takistused, kultuuri harrastamine ja vabatahtlik töö. “Kultuurisündmustel käimine tähendab teatri, kino, kontsertide, muuseumide ja raamatukogude ning festivalide ja informaalsete kultuurisündmuste külastust. Teenuste ja meediatarbimine hõlmab info hankimist ajakirjandusest, internetist ja ringhäälingust. Kultuuriteenus on ka raamatukogust teavikute laenutamine, kuigi raamatukogus käiakse veel teistelgi põhjustel. Raamatukogude statistika kogub andmeid nii raamatute laenutuse kui ka raamatukoguskäikude kohta üldisemalt.” (Kommel, 2009)

Just elanike initsiatiiv ja aktiivsus rahvuskultuuri hoidmisel ja arenemisel tähendabki kultuuris osalemist. “Kultuuris osalemine jaguneb üldjoontes kaheks. Üks osa sellest hõlmab üldiselt kultuurisündmuste ja -paikade külastamist ning kultuuriteenuste ja -toodete hankimist ning kasutamist. Teine osa puudutab seda, mida elanikud ise harrastavad. See ei puuduta neid inimesi, kes teevad oma igapäevatööd kultuurivallas, nagu kutselised näitlejad või kunstnikud, vaid neid, kes leiavad, et see on nende jaoks sobiv viis veeta vaba aega. Kaudselt loetakse kultuuris osalemise alla ka vabatahtliku tööga seotud tegevused, nagu kodanikualgatus ning osavõtt heategevusest ja poliitiliste organisatsioonide tööst. Kultuuris osalemisega on seotud ka sport ja kultuuriturism. Need valdkonnad seisavad teatavas mõttes kultuuri piirimail ja põhjustavad tihti

vaidlusi. Näiteks sport loetakse mõnes riigis kultuuri alla kõivaks, mõnes mitte. Kultuuriinimesed ise eelistavad üldiselt kultuuri all näha vähem füüsilist tegevust ja rohkem ideede ning esteetika väljendamist. Põhjus, miks kultuuristatistika aga peaks ka sporti ja kultuuriturismi kajastama, on see, et statistika haarabki kultuuri natuke laiemalt kui ainult seda, mis kuulub kaunite kunstide alla. See näitab ka kultuuri mõju muudele valdkondadele, näiteks teistele sotsiaalvaldkondadele ja majandusele. Sotsiaaluuringute ülesanne on seda asjakohase ja adekvaatse statistikaga kajastada.” (Kommel, 2009)

Vaadeldes aga kultuuritarbimist rohkem majanduslikust poolest, seostatakse teda tihti tänapäeval suhteliselt uue terminiga Eestis nagu “loomemajandus”. Kuna loomemajanduse termin on siiani ebaselge ja laialivalguv, see hõlmab endas nii tuumik kunstivaldkondi, kultuuritööstust kui loovtööstust (üheskoos räägitakse nii orkestrist, muuseumist, käsitöölisest, elustiili ettevõttest kui ka kõrge kasvupotentsiaaliga ekspordivõimelisest ettevõtlusest). (Jänes, 2009) Seoses sellega peetakse kultuuritarbimist täna üheks loomemajanduse osaks.

„Kultuuritarbimine on väga oluline näitaja loomemajanduse mõistmisel. Ta näitab nõudlust loomemajanduse teenuste ja toodete järele. See näitab omakorda elanike sotsiaalset aktiivsust, identiteeti, eri sotsiaalsete gruppide lõimumist ühistegevuste kaudu ning kaudselt ka elanikkonna produktiivsust ja ühiste eesmärkide nimel tegutsemist.“ (Kommel, 2009)

Miks on loomemajandus siis nii oluline? „Väidetavalt globaalmajandus ümberkujunemas materiaalsete asjade tootmisest „väärtuste“ tootmisele. Mitmed teoreetilised kontseptsioonid väidavad, et loomemajandusele omased nähtused tungivad üha uutesse ja uutesse majandusvaldkondadesse. Teisisõnu: tulevikus peab enamik majandusest, soovides olla konkurentsivõimeline, muutuma loomemajanduseks või millekski sellele sarnaseks.“ (Eesti Tuleviku-uuringute Instituut, 2005)

Lähtudes käesoleva uurimistöö eesmärkidest hakatakse edaspidi vaatlema kultuuritarbimist ja sellega seonduvaid probleeme antud töös just kultuuris osalemise kontekstis. Kõik uuringus saadud tulemused töödeldakse statistiliselt.

1.2. Kultuuritarbimise võimalused Kohtla-Järvel

Kohtla-Järve on noor linn, tal ei ole sajandite pikkust ajalugu, seepärast ei ole ka suuri ajaloolisi mälestusmärke. Sellele vaatamata, ei saa linna kultuurielu vaeseks nimetada. „Kohtla-Järve linna kultuurielu tugineb traditsioonidel, avatusel ja arengul, mis tagab keskkonna kultuuri loomiseks, tarbimiseks ja edasikandmiseks. Linna esmaseks ülesandeks kultuuri valdkonnas on kultuuri institutsioonidele ja kultuuri valdkonnas töötajatele tööks ja loominguks turvalise, areneva ja kaasaegse töökeskkonna loomine.” (Kohtla-Järve linna arengukava 2007-2016)

Ühiskonnas hakatakse järjest rohkem väärtustama vaba aega ja kõikvõimalikke kooskäimisi võimalusi. Sellest tulenevalt peab ka linn pakkuma ja tagama rohkem võimalusi vaba aja veetmiseks ja enese harimiseks.

Kohtla-Järve linna kultuurielu kannavad ja hoiavad Kohtla-Järve Kultuurikeskus oma filiaalidega Kukruse, Sompa ja Ahtme linnaosas, 2 Kunstide kooli ja Koolinoorte Loomemaja. Alates jaanuarist 2012 avas oma ukse Järve linnaosas endises Vahtra Põhikooli hoones Kohtla-Järvel Vahtra Loomemaja, mille tegevus on suunatud rohkem noortele ja eakatele inimestele. Linnas on veel Keskraamatukogu, lugemissaal ja 6 haruraamatukogu, põlevkivimuuseum, linnagalerii ja linnaorkester.

Kultuuriasutustes tegutsevad taidlus- ja huvialaringid, millest võtab osa üle 1000 osalejat. Arvukamad ja nimekamad on rahvatantsuansambel „Viruane“, naiskoor „Kaja“ ja rahvamuusikaansambel. Tantsulusti ja rõõmu kingivad kaastlinlastele tuntud tantsukollektiivid „Radost“, „Rütm“, „Vallatud“ ja „Antares“.

Linna Kunstide Koolides õpib muusika-ja kunstiosakondades ligemale 600 last. Koolides tegutsevad koorimuusika, klaveri, kitarr, akordioni, viiuldajate ja puhkpillimuusika ansamblid. Noori huvitab väga estraadimuusika, seda kinnitavad rohkearvulised estraadiansamblid koolides.

Linnas tegutsevad aktiivselt rahvusvähemuste kultuuriseltsid: Ingeri - Soomlaste, poola ja juudi kogukonna, ukraina ja vene kultuuriühing. Linna andekad kunstnikud korraldavad oma näitusi linnagaleriis ja linnavalitsuse fuajees.

Kohtla-Järve keskraamatukogu ja tema osakonnad korraldavad regulaarselt kaastlinlastele mitmekülgeid üritusi ja kohtumisi kirjanike ja kunstnikega.

Igal aastal viiakse Kohtla-Järvel läbi laste lillepidu ja tantsufestival, jaaniöö pidustusi, noorte suvepäevad, kaevuritepäeva ja keemikutepäeva pidustusi. Suursündmuseks on iga-aastane muusika- ja kunstilaat.

Spordi organisatsioonilisteks kandjateks on kodanike ühendused - spordiklubid. Täna on Kohtla-Järve spordiklubide registrisse kantud 65 mittetulundusühendust. Spordiklubid on muutunud spordielu peamiseks korraldajateks. Kohtla-Järve linnal on kaks hallatavat spordiasutust. Need on: Kohtla-Järve Spordikeskus ja Ahtme Spordihall, kus korraldatakse üle-eestilisi ja rahvusvahelisi võistlusi. Kohtla-Järve spordikalender on küllaltki tihe, olulistel kohtadel on traditsioonilised üritused erinevatel spordialadel. Kohtla-Järve linna populaarsemad spordiüritused: Avo Talpase mälestusvõistlus kreeka-rooma maadluses; rahvusvahelised sportaeroobika võistlused „Kohtla-Järve Open Cup“; noorte vabamaadluseturniir „Alutaguse Mõmmi“; rahvusvaheline noorte vabamaadlusturniir „Kuldkaru Open Cup“; Ahtme rahvajooks ja tervisekäimise päev; noorte korvpalliturniir „Järve Karikas“; (www.kohtla-järve.ee, 13.11.2012)

1.3. Järve ja Ahtme linnaosade kultuuritarbimise võimaluste eripärasused

Kohtla-Järve Ahtme linnaosa asub umbes 9 kilomeetri kaugusel Kohtla-Järve Järve linnaosast Jõhvist lõunas. Selles ongi Ahtme linnaosa suur eripära, kuna ta asub 2 kilomeetri kaugusel Jõhvist, aga kuulub hoopis Kohtla-Järvele. Ahtmes eristatakse omakorda veel 5 asumit: Ahtme, Iidla, Puru, Tammiku ja Vana-Ahtme. Seisuga 01.01.2012 elanike arv selles linnaosas Statistikaameti andmete põhjal on 17 951. See on isegi rohkem kui Järve linnaosas, kus on 17 713 elanikku. Järgmine suur Ahtme linnaosa omapära seisneb selles, et see on suur magalarajoon, kus on miinimum kultuuritarbimisega seotud võimalusi. Võrreldes Järve linnaosaga, kuhu on keskendunud nii öelda terve linna kultuurielu, Ahtmes on ainult üks väike kultuuriasutus (Ahtme Klubi), üks raamatukogu (Ahtme Raamatukogu) ja üks spordikeskus (Ahtme Spordihall). Veel üks asjaolu, mis teeb Ahtme linnaosa võrreldes Järve linnaosaga huvitavaks on see, et Ahtmes on kõige väiksem eakamate inimeste osakaal terves linnas. Vaatamata noorte inimeste vähesusele Järve linnaosas, uuringu kõrvalhüpoteesina oli püstitatud väide, et kultuuritarbimise aktiivsus on seal ikka kõrgem, kui Ahtme linnaosas. Sellele põhjenduseks võiks olla see, et paljud ülelinnalised sündmused ja suured kontserdid toimuvad just Järve linnaosas.

1.5. Arengustrateegiad

Selleks, et korraldada linna kui kohaliku omavalitsuse ühiselu võimalikult paremini, koostatakse teatud perioodiks linna arengukava, kust saab näha, mismoodi planeeritakse linnas saavutada püstitatud eesmärgid. Kui varem lähtuti otsuste tegemisel enamasti tarkusest ja intuitsioonist, siis tänapäeva kiiresti muutuv maailmas ja konkurentsi tingimustes tehakse üha enam strateegilisi plaane ja otsustatakse juba nende plaanide põhjal.

Strateegiat võib määratleda mitmeti. Leiman, Oja ja Terk määratlevad organisatsiooni strateegiat järgmiselt: "... strateegia kujutab endast pikaajaliste eesmärkide saavutamise põhiteede ja tegevuspõhimõtete kogumit, mis on ettevõtte arengu juhtimise aluseks." (Mait Miljan, Turunduse juhtimine I, 1998, Tartu Ülikooli Kirjastus). Strateegia aluseks on reeglina visiooni alusel sõnastatud eesmärgid ja selle elluviimiseks koostatakse reeglina konkreetne tegevuskava.

Arengustrateegiat koostatakse omakorda lähtudes olemasolevast informatsioonist teatud valdkonna kohta. Et koostada võimalikult efektiivset linna arengustrateegiat, eelnevalt on vaja analüüsida teatud valdkonna nõrkusi ja tugevusi. Nii, näiteks, Kohtla-Järve arengukavas 2007-2016 esitatakse linna kultuurivaldkonna *swot-analüüsi*, millest selgub, et peamisteks tugevusteks Kohtla-Järvel on kultuurielu mitmekesisus, linna toetus kultuurile, kultuuritarbijate olemasolu, info kättesaadavus ja teenuste kättesaadavus linnaelanikele. Kultuurivaldkonna nõrkusteks antud linnas toodi välja hoopis järgmisi asjaolusid: vähene koostöö, ressursside puudulikkus, suurürituste läbiviimiseks vajaliku tehnika puudumine, kvalifitseeritud kaadri nappus, koolituskuulude väike osakaal, reklaamisüsteemi puudumine, kultuuritöötajate riigikeele vähene oskus ja elanikkonna vähenemine.

Kohtla-Järve linna kultuurivaldkonna strateegia, Ida-Virumaa strateegia ja Kultuuriministreeriumi strateegia on tihedalt omavahel seotud. Nii üks strateegia lähtub teisest, teine lähtub omakorda kolmnadast. Selline seos strateegiate vahel võimaldab teha koostööd erinevate juhtimistasandite vahel võimalikult efektiivselt, aitab saavutada püstitatud eesmärgid ja näitab üldiselt harmoonilist ja kooskõlastatud kultuurivaldkonna tööd tervikuna riigis.

Kultuuriministreeriumi arengukava 2001-2014

Eestis kultuurielu on mitmekülgne ja kõrgetasemeline, pakkudes võimalusi loominguliseks tegevuseks ja kultuurist osasaamiseks ning Eesti tutvustamiseks maailmas kultuuri kaudu.

Ida-Virumaa arengukava 2010-2014

Aastal 2014 on Ida-Virumaa positiivse mainega, ühtlaselt arenenud ja kultuuriliselt mitmekesine piirkond, kus on aktiivne ja mitmekesine majanduselu.

Kohtla-Järve arengukava 2007-2016

Kohtla-Järve on kultuuriloojate ja tarbijate linn, kus on sihtgruppide vajadusi arvestav mitmekülgne ja aktiivne kultuuritegevus, mis toimub aastaringset.

Nendest visioonidest on näha, et pöhirõhku pannakse kultuurivaldkonnas eelkõige tema mitmekesisule, kultuuris osalemise võimaluste piisavusele ja kultuuritarbijate aktiivsusele.

2. UURIMUSTÖÖ METODOLOOGILISED ALUSED

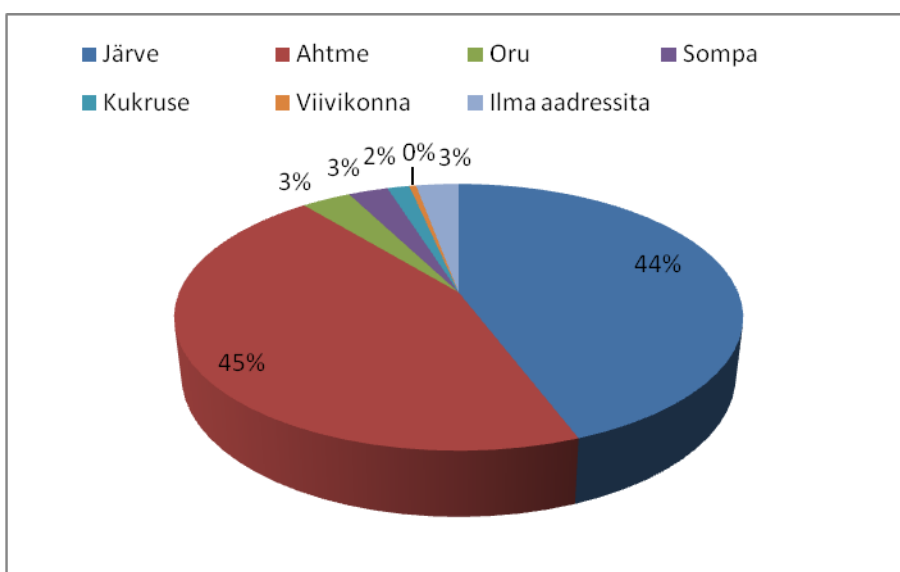
Töö käesolevas osas kirjeldatakse empiirilise uuringu võimalusi, iseloomustatakse valimit ja üldkogumit ning tutvustatakse käesoleva uuringu andmete kogumise ja analüüsimise metoodikat.

2.1. Uurimuse eesmärk, probleem ja hüpotees

Antud uuringu eesmärgiks oli uurida, võrrelda omavahel ja kaardistada Kohtla-Järve linna Järve ja Ahtme linnaosade elanike kultuuritarbimise harjumusi ja tegureid, mis mõjutavad kultuuris osalemist eelkõige. Lisafaktorina üritati teada saada, milliseid kultuuritarbimise võimalusi on elanike arvates linnas veel puudu. Uurimisobjektideks olid siis Järve ja Ahtme linnaosade elanike harjumused kultuuritarbimises ja nende arvamused teguritest, mis mõjutavad kultuuritarbimist eelkõige. Kuna ametliku informatsiooni kultuuritarbimise kohta Kohtla-Järvel on siiamani suhteliselt vähe, osutuski see uuringu põhiprobleemiks. Saar Polli üleestiline kultuuritarbimise uuring (Saar Poll 2006) on ainuke allikas, kust me saame informatsiooni antud teema kohta Kohtla-Järvel. Informatsiooni vähesus ei anna lihtsalt meile võimalust teha mingeid konkreetseid järeldusi antud teema kohta. See võib tekitada omakorda arusaamatusi linna kultuurielu korraldamisel. Lähtudes Saar Polli uuringu andmetest, linna sotsiaalmajanduslikest näitajatest ning käesoleva uurimustöö autori kogemusest ja teadmistest selle linna kohta, püstitati järgmine hüpotees: Kohtla-Järvel on üldiselt passivne kultuuritarbimine, mida mõjutab raha- ja ajapuudus. Võrreldes omavahel Ahtme ja Järve linnaosasid püstitati ka kõrvalhüpotees: Järve linnaosa kultuuritarbijad on aktiivsemad, kui Ahtme linnaosa kultuuritarbijad. Hüpoteeside kehtivuse kontrollimiseks viidi läbi empiiriline uuring kvantitatiivse uurimusmeetodiga. See võimaldas koguda representatiivset informatsiooni uurimusobjekti kohta ja töödelda saadud andmeid arvuliselt. Uurimus viidi läbi standartiseeritud küsimustiku abil.

2.2. Üldkogumi ja valimi iseloomustus

Tänane Kohtla-Järve koosneb kuuest linnaosast ning nende elanike arv Statistikaameti andmete põhjal seisuga 01.01.2012 on järgmine: Järve – 17 713 elanikku; Ahtme – 17 951 elanikku; Oru – 1343 elanikku; Sompa – 1085 elanikku; Kukruse - 601 elanikku; Viivikonna - 185 elanikku (sh Sirgala), Kohtla-Järve linnas registreerunud (kellel pole kindlat aadressi) – 1159 elanikku. Uurimustöö populatsiooni maht käesolevas uuringus Järve linnaosas on 17 713 elanikku ja Ahtme linnaosas 17 951 elanikku, see tähendab, et $N = 35\,664$.

Joonis 1. Kohtla-Järve elanike protsentuaalne jagunemine linnaosade kaupa

Populatsiooni ja valimit iseloomustavad faktid:

- Kohtla-Järve on heterogeense rahvastikuga linn, kus on esindatud üle 50 rahvuse.
- Eestlaste osakaal linnaelanike seas on pidevalt langenud, olles 2010. Aastaks stabiliseerunud 17 protsendi juures.
- Olulise demograafilise suunana võib välja tuua elanikkonna vananemise linnas. 2011. aastal moodustasid eakamad inimesed (65a ja vanemad) linnaelanikest 17,0%. Linnaosade lõikes oli pensioniealiste elanike osakaal suurim Sompa linnaosas – 26,4%, järgneb Viivikonna – 21,1%. Kõige väiksem oli eakamate inimeste osakaal Ahtmes – 14,7% elanikkonnast.
- Töötuse suurus Kohtla-Järvel on 13,1 %. (Kohtla-Järve linna arengukava 2007-2016)

- Elanike arv linnas on kokku 40 038 inimest. (www.stat.ee, november 2012)

Käesoleva uuringu valim hõlmas Järve linnaosas 196 inimest ja Ahtme linnaosas 144 inimest, kokku 340 inimest. Sellega valimi maht $n = 340$ inimest, mis on umbes 1% kogu populatsioonist. Küsitlus toimus tänavaintervjuu vormis. See tähendab, et valim kujunes iseenesest kättesaadavatest indiviididest, valiku planeerimine ja indiviidide otsimine vastavalt moodustunud juhuvalimile jäi antud juhul ära. Küsitluse läbiviijad astusid Järve ja Ahtme linnaosade elanikega kontakti erinevatel kuupäevadel ja kellaaegadel. Sellist küsitlemise meetodit on nimetatud käepäraste elementide valikuks. (Seema, 2006). Seega käsitletakse valimit antud töös kui üldkogumi analoogi ja kasutatakse ainult selles ulatuses järelduste tegemiseks üldkogumi kohta.

2.3. Uurimise andmete kogumine

Andmete kogumiseks kasutati küsitlust disainitud küsimustikuga (vt Lisa 1. Küsimustik eesti keeles ja Lisa 2. Küsimustik vene keeles). Küsimustik koosnes 13-st standardiseeritud küsimusest ja 3-st avatud lõpuga küsimusest. Standardiseeritud küsimused olid valikvastustega, hinnangskaaladega ja vastustemaatriksiga. Avatud küsimusi vaadeldi ja analüüsiti kvalitatiivse meetodiga. Küsimused 1-4 andsid ülevaade respondentide taustast (sugu, haridustase, vanus, sotsiaalne staatus). Küsimuse 5 abil saadi informatsioon respondentide vaba aja veetmise kohta. Küsimused 6, 7, 9, 10 ja 11 tutvustasid elanike aktiivsust ja eelistusi erinevates kultuuriüritustes ja kultuuriasutustes. Küsimused 8 ja 13 uurisid põhjust, miks Kohtla-Järve linna elanikud ei saanud osaleda ühes või teises kultuurisündmuses. Küsimuses 12 oli võimalik jagada oma emotsioone viimati käidud üritusest. Ja küsimuste 14 ja 15 abil saadi hinnang kultuuriürituste ja kultuurisündmuste piisavusele antud linnas. Valikvastuste loeteluga küsimused olid esitatud töös järgmises korras: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9. Binaarskaalasid kasutati järgmistes küsimustes: 11 ja 14. Graafilise skaalaga oli varustatud ainult küsimus 10. Küsimuse 13 väärtuste mõõtmiseks kasutati maatriksskaalat. Küsimused 8, 12 ja 15 olid avatud, nendest üks ei olnud kohustuslik (küsimus 15) ja üks oli eelmise küsimuse jätkuks (küsimus 12). Kuigi eestlaste ja venelaste arv on Kohtla-Järvel väga erinev, küsimustik oli koostatud kahes keeles: vene ja eesti keeles. Sellega välistati võimalus kellelgi kasina keeleoskuse tõttu valimisse mitte sattuda. Küsitlus toimus Järve

linnaosas ajavahemikus 24.10.2012 – 19.11.2012 ning Ahtme linnaosas ajavahemikus 05.12.2012 – 10.01.2013.

2.4. Uurimise andmete kogumise protsess

Andmete kogumine toimus küsitluse vormis Järve ja Ahtme linnaosade tänavatel, kus küsitluse läbiviijad astusid ise kontakti elanikega. Järve linnaosas toimus küsitlus ajavahemikus 21.10.2011 – 19.11.2011. Läbiviijaks olin mina ja kaks vabatahtlikku: Olga Smirnova ja Evgeni Krassi. Igäühel oli ette antud oma piirkond, kus ta tegeles küsitlemisega. Olga tegutses Järve linnaosa lõunarajoonis, Evgeni – põhjarajoonis ja mina pidin siis kontakteeruma linnaelanikega kesklinnas. Kõik kolm läbiviijat oskasid nii vene kui ka eesti keelt. Tegevus toimus tabelis (vt Tabel 1) näidatud kuupäevadel kella 15.00-st kella 17.30-ni. Tabel näitab, kui palju inimest ja mis kuupäeval küsitleti kokku kõikides Järve linnaosa rajoonides. Kui mingil päeval ei saanud keegi küsitluse läbiviijatest kohal olla, on see tabelis näidatud märgiga „-„.

Küsitlemise kuupäev	Vastanute arv
24. oktoober	10
28. oktoober	12
29. oktoober	28
3.november	30
4.november	31
5. november	16
11. november	31
18. november	13
19. november	27

Tabel 1. Järve linnaosa küsitletute arv, kuupäevad

Ahtme linnaosa küsitlus toimus umbes aasta hiljem Järve linnaosa küsitlemisest, ajavahemikus 05.12.2012 – 10.01.2013. Seekord palusin ma abi küsitluse läbiviimisel samas linnaosas asuvast Kohtla-Järve Noortekeskusest. Koos vabatahtlikega noortekeskusest küsitlesime elanikkonda järgmistes linnaosa rajoonides: Iidlas, Tammikus ja Purus. Küsitluse läbiviimine toimus läbiviijate vahel kokkuleppitud kuupäevadel ja kellaaegadel.

Küsitlemise kuupäev	Vastanute arv
05. detsember	21
07. detsember	13
11. detsember	19
13. detsember	17
27. detsember	28
08. jaanuar	23
09. jaanuar	17
10. jaanuar	6

Tabel 2. Ahtme linnaosa küsitletute arv, kuupäevad

Küsitlusel kasutati nii ankeetide täitmist kohapeal kui ka diktofoni kasutamist. Järve linnaosa elanikkonna küsitlemiseks trükiti välja kokku 50 ankeeti. 18 vastajat avaldasid soovi täita küsimustikku iseseisvalt kodus, seoses millega oli meil kokkulepe Kohtla-Järve Kesklinna gümnaasiumiga, kuhu oligi võimalik täidetud küsimustikud ära viia. Kohale jõudsid kokku sellest arvust 8 täidetud ankeeti. Ahtme linnaosa elanikkonna küsitlemisel prooviti teha seda ka Interneti teel, kuid see ei õnnestunud jällegi vastanute vähesuse pärast. Kuna sellised viisid küsitleda osutusid antud uurimisel mitte eriti tõhusateks, kasutati Ahtme linnaosas edaspidisel küsitlemisel ainult diktofoni. Diktofoni kasutamisel esitati vastajatele täpselt samad küsimused samas järjekorras vastusevariantidega nagu need olid paber kandjal küsimustikus. Sellele põhjuseks oli see, et kohapeal ankeetide täitmine võttis esimestel küsitluse päevadel liiga palju aega ning inimesed lihtsalt keeldusid küsimustiku täitmisest. Oma rolli mängisid ka halvad ilmatingimused, mis tegid ankeetide täitmist kohapeal praktiliselt võimatuks. Diktofoni kasutamine aga kergendas märgatavalt edasise küsitluse läbiviimist. Kuna tegemist oli vastajate

suulise küsitlemisega ja nende hääle salvestamisega, kehtib nende suhtes ka vastav autoriõigus, mis on reguleeritud autoriõiguse seaduses (AutÕS § 81). Enne küsitluse läbiviimist küsiti kõikidelt vastajatelt nõusolekut hääle salvestamiseks, vastajate konfidentsiaalsus tagati.

2.5. Andmete analüüsimise metoodika

Uuringus saadud andmete analüüsimiseks kasutati kvantitatiivset analüüsi. Saadud tulemused on korrastatud, kontrollitud ja kirjeldatud järgnevates *Microsoft Excel*'i graafikutes ja tabelites. Teksti kodeerimisel järgiti kodeerimisjuhendit. Selleks koostatud tabelis (vt Lisa 3. Kodeerimiskiri) on ära toodud küsimustikus esitatud küsimused ja nendele vastavad tunnuste liigid, koodid ja kodeerimiseeskiri, v.a. avatud vastuste koodid. Lisaks sellele teostati Järve ja Ahtme linnaosade tulemuste statistiliseks võrdlemiseks Hii-ruut testid. Nende testidega kontrolliti, kas saadud vaatlustulemuste puhul kehtib null- või alternatiivne hüpotees – kas erinevused valimi vastustes on juhuslikku laadi või võib statistiliselt väita, et Järve ja Ahtme puhul on tegemist kahe erineva üldkogumiga. Hii-ruut testi sooritamiseks leitakse esmalt iga võimaliku väärtuse tarvis erinevus ennustatud vaatluste arvu ja tegeliku vaatluste arvu vahel $n_i - N_i$. Seejärel tõstetakse need erinevused ruutu, jagatakse läbi teoreetiliselt oodatud vaatluste arvuga ja summeeritakse üle kõigi võimalike väärtuste. (Kaart, 2013)

Matemaatiliselt see näeb välja järgmiselt:

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(n_i - N_i)^2}{N_i}$$

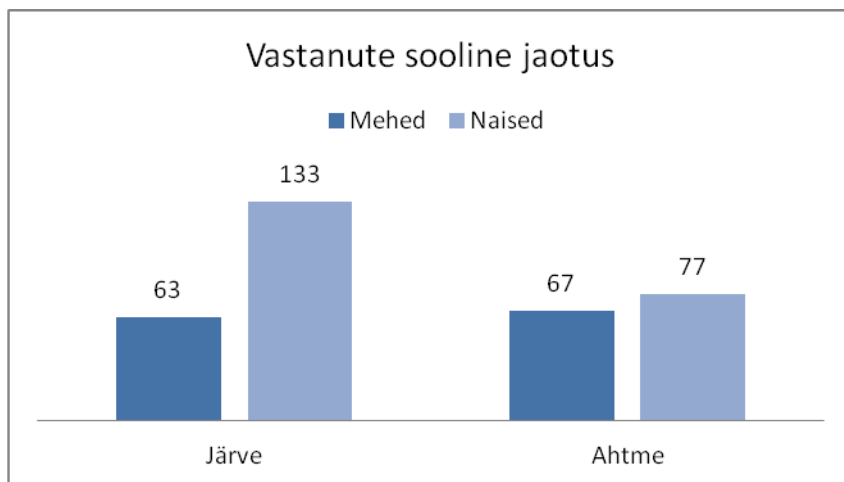
Otsuse vastu võtmine, kumb hüpoteesidest kehtib, sõltub olulisuse tõenäosusest p alusel. Kui $p \leq 0,05$, loetakse tõestatuks alternatiivne hüpotees H_1 , kui aga $p > 0,05$, jäädakse nullhüpoteesi H_0 juurde. Testi läbiviimine toimus sisestatud andmete põhjal *Microsoft Excel*'i keskkonnas funktsiooni CHITEST abil. (<http://office.microsoft.com/en-us/excel-help/chitest-HP005209012.aspx>, veebruar 2013).

4. UURIMUSTÖÖ TULEMUSTE ANALÜÜS JA TÕLGENDAMINE

Töö käesolevas osas tutvustatakse ja analüüsitakse Ahtme ja Järve linnaosade uuringus saadud tulemusi, mis on statistiliselt töödeldud ja graafikutega illustreeritud.

3.1.1. Vastajate sugu ja vanus

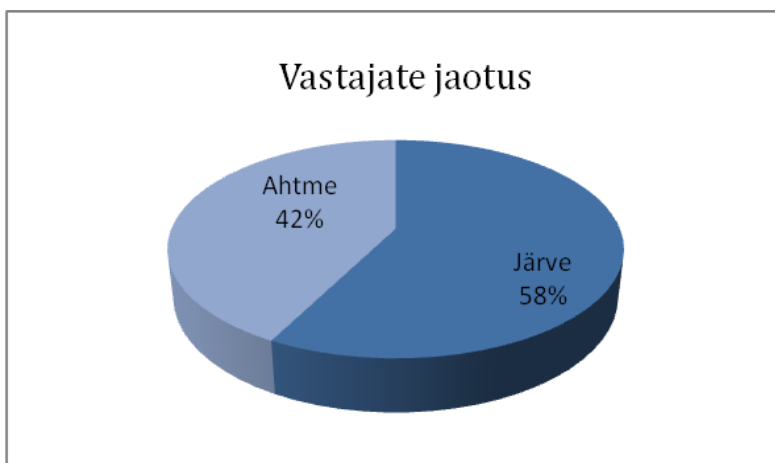
Küsitlusele vastanute seas oli kokku 130 meest ja 210 naist. Joonisel 2 olevast diagrammist näeme, et Järve linnaosas oli naissoost vastanuid (133 naist) võrreldes Ahtme linnaosa vastanutega (77 naist) tunduvalt rohkem. Mehi oli rohkem vastamisel hoopis Ahtme linnaosas (67 meest).

Joonis 2. Meessoost ja naissoost vastajate jagunemine linnaosade kaupa

Protsentuaalne jaotus kõikide vastanute seas näeb välja järgmiselt: Ahtme linnaosas 42 %, Järve linnaosas 58 %. Kõikidest vastanutest oli 62 % naissoost vastajaid ja 38 % meessoost vastajaid. Selle juures tuleb arvestada ka sellega, et just meessoost vastanud kippusid rohkem küsitlemisest

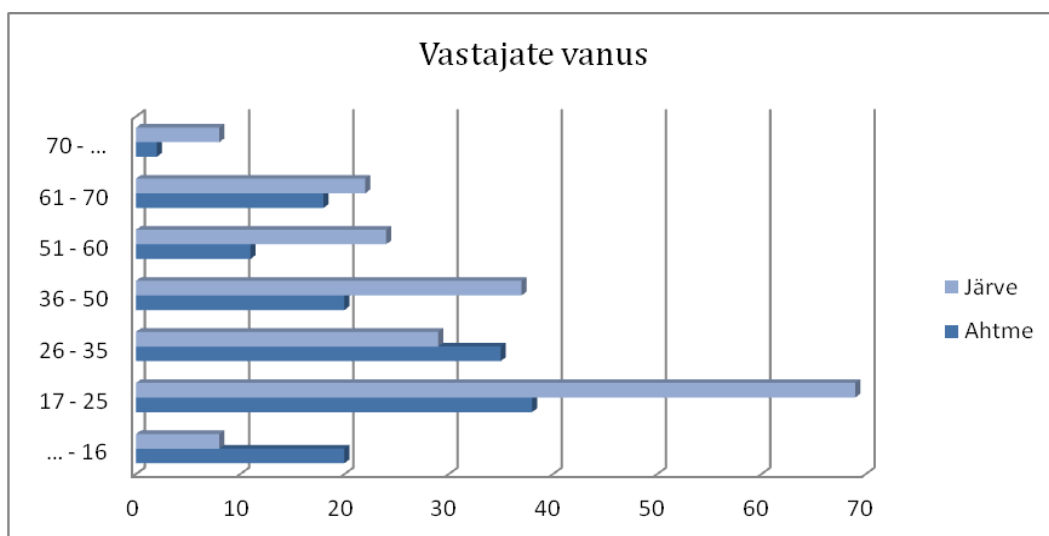
keelduda. Naised olid küsitlemise suhtes, ka saadud andmete põhjal, märgatavalt aktiivsemad. Küsitlemisest keeldujate arvu antud uurimistöös ei fikseeritud.

Joonis 3. Vastanute protsentuaalne jaotus

Vastavalt Hii-ruut testi tulemustele olulisuse tõenäosus vastajate soolisel jagunemisel ($p = 7,27$) Ahtme ja Järve linnaosades on palju suurem kui tulemuste statistilise olulisuse piir ($p = 0,05$) ehk $p = 7,27 > 0,05$. See tähendab seda, et küsitluse vastajate sooline jaotamine Ahtme ja Järve linnaosades on suhteliselt sarnane ning meil ei ole põhjust järeldada, et ühes linnaosas on tõesti rohkem naisi või mehi kui teises linnaosas.

Vanuse järgi Järve linnaosas oli rohkem vastajaid vanuses 17-50 aastat. Kõige suurem arv 67 inimest vastanute seas oli vanuses 17-25 aastat ehk noored. Põhjuseks võib olla ka see, et küsitluse viidi läbi tavaliselt teatud kellaajal (kella 15.00-st kella 17.30-ni), mis ei garanteeri meile seda, et absoluutselt kõik üldkogumi esindajad võisid sel ajal linna tänavatel liikuda. Vaatamata linna elanikkonna vananemisele (Kohtla-Järve linna arengukava 2007-2016), ei sattunud antud uurimustöö valimisse palju eakamaid inimesi. Nende arv oli vanuses 51-60 kokku 24 inimest, vanuses 61-70 kokku 22 inimest ja vanuses 71 ja üle selle kokku 8 inimest.

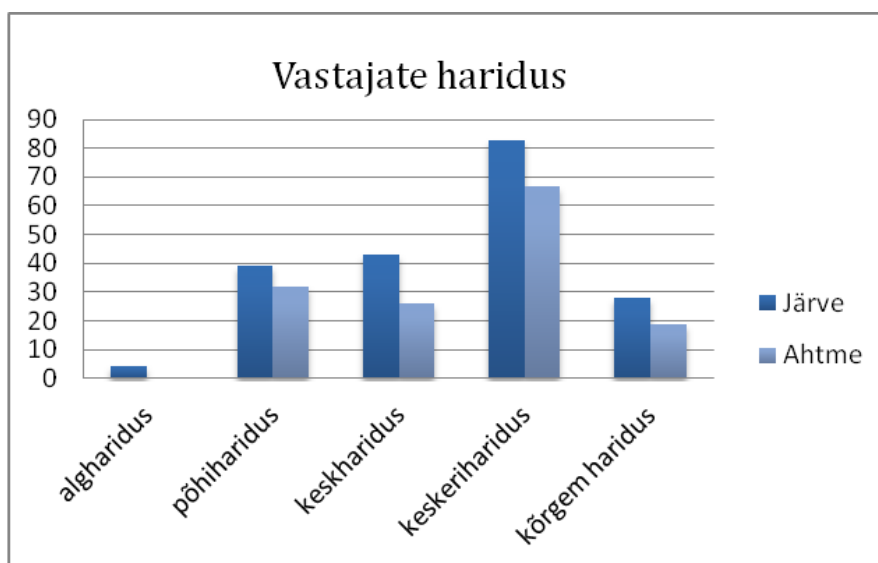

Joonis 4. Vastajate jagunemine vanuse järgi

Ahtme linnaosas oli vastajate vanuseline jaotus suhteliselt sarnane Järve linnaosaga. Kõige rohkem vastanuid oli vanuses 17 – 25 aastat (38 inimest). Tunduvalt rohkem võrreldes Järve linnaosaga oli vastajaid vanuses 16 ja vähem (20 inimest). Arvan, et selle põhjuseks võiks olla see, et küsitluse läbiviijad Ahtmes olid ka noored vabatahtlikud noortekeskusest, kes palju paremini leiavad kontakti just oma eakaaslastega. Kõige vähem vastanuid oli Ahtme linnaosas alates 51 eluaastast. Lisaks küsitluse läbiviijate nooruslikkusele, nagu oli juba antud töös mainitud, on Ahtme linnaosas ka kõige madalam eakate elanikke arv linnas. See võiks olla ka üheks peamiseks põhjuseks, miks küsitlusel oli kokku nii palju vastajaid vanuses kuni 35 eluaastat. Kolmandaks põhjenduseks eakate vastajate vähesusele mõlemas linnaosas võiks olla veel see, et need inimesed tõesti ei liigu nii palju linna tänavatel ning nad eelistavad eriti halva ilma korral kodus viibimist. Vastavalt Hii-ruut testi tulemustele olulisuse tõenäosus ($p = 0,002$) vastajate vanuse järgi jagunemisel Ahtme ja Järve linnaosades on tunduvalt väiksem kui tulemuste statistilise olulisuse piir ($p = 0,05$) ehk $p = 0,002 < 0,05$. See tähendab seda, et küsitluse vastajate vanus allnimetatud linnaosades erineb üksteisest ka statistiliselt. Selle alusel me võime järeldada, et erinevused küsitlusele vastajate vanuses ei ole juhuslikud, vaid etvanuseline jaotus neis kahes linnaosaserineb: Ahtme linnaosas on tõesti rohkem nooremaid elanikke, kui Järve linnaosas.

3.1.2. Vastajate haridus ja tööhõive

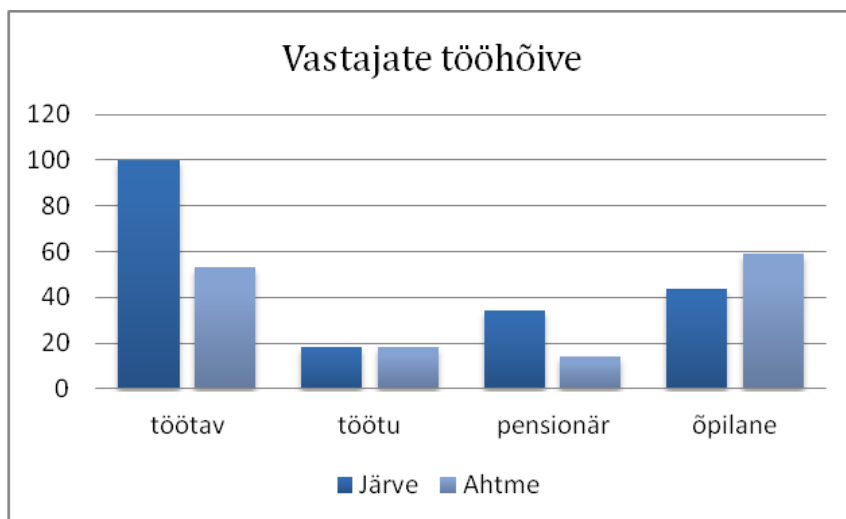
Haridustase on enamusel vastajatel mõlemas linnaosas kesk- või keskeriharidus (vt joonis 5). Järve linnaosas on kokku kesk- ja keskeriharidusega 127 vastajat ja Ahtme linnaosas 73 vastajat. Väga võimalik, et suurt rolli mängis selle arvu kujundamisel nõukogudeaegne keskerihariduse populariseerimine ja see, et tänapäeval ka paljud noored ei lähe otse tööle, vaid tulevad peale põhikooli edasi õppima kas gümnaasiumi või kutsekooli. Kõrgema hariduse omanikud koostasid Järve linnaosas 29 inimest vastanutest ja Ahtme linnaosas 19 inimest. Selline väike arv kõrgharidusega inimesi on seletatav sellega, et osa noori ja täiskasvanuid on hetkel kõrghariduse omandamisel, kuid seda antud uuringus ei võetud arvesse.

Joonis 5. Vastajate haridustase

Algharidusega leidis küsitluse käigus Järve linnaosas 4 inimest ja põhiharidusega veel 39, kes on enamasti vanemad inimesed. Ahtme linnaosas ei olnud ühtegi vastajat algharidusega ja 31 vastajat oli põhiharidusega. Vaatamata sellele, et Ahtme linnaosas on tõesti rohkem nooremaid elanikke, olulisuse tõenäosus vastajate haridustase põhjal statistilises kontekstis $p = 0,3 > 0,05$. Selle põhjal võib eeldada, et vastajate haridus nendes linnaosades ei erine väga üksteisest statistiliselt. Tuleks mainida, et mida suurem on olulisuse tõenäosus hii-ruut testi arvutuste alusel, seda väiksem on vaadeldavate ja ennustavate tulemuste erinevus.

Joonisel 6 olev diagramm näitab aga, millise sotsiaalse tegevusega on hõivatud antud küsitluse respondendid. Töötuse protsent antud uurimustöö valimis oli 11%. Arvestades sellega, et valimisse on sattunud väga palju noori, kes on enamasti kooliõpilased või tudengid (38% vastajaid kogu valimist vanuses kuni 26 eluaastat), allnimetatud töötuse protsent on linnas suhteliselt kõrge. Probleem tööpuudusega Kohtla-Järvel on alati olnud esikohal. Põhjusteks on tavaliselt vastava kvalifikatsiooni puudus või vabade töökohtade nappus.

Joonis 6. Vastajate tööhõive

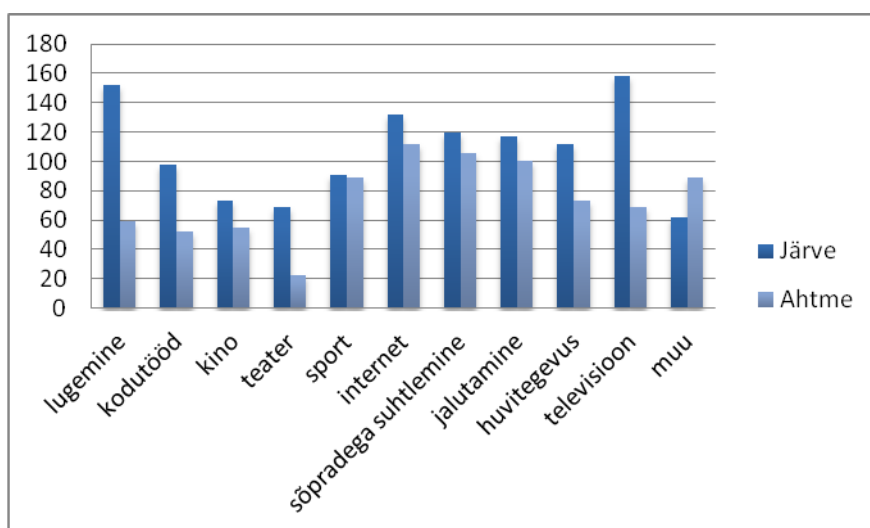
Töötavate inimeste arv vastanutest on 46% ehk natuke alla poole kogu valimist. Sinna kuuluvad ka peaaegu kõik kõrgharidusega inimesed. 14% on pensionärid või need, kes ei saa töötada tervislikel põhjustel ja saavad pensioni oma invaliiduse järgi. Pensionäride arv vastajate hulgas Ahtme linnaosas oli vähem kui Järve linnaosas umbes 10% võrra kogu valimist. Võrreldes Järve linnaosaga, Ahtme linnaosas oli vastajate hulgas tunduvalt rohkem õpilasi (59 õpilast Ahtme linnaosas ja 44 õpilast Järve linnaosas), kes arvavad, et nende sotsiaalseks staatuseks on praegu õppimine.

Tasub mainida, et kuna Järve linnaosas oli küsitletud kokku 196 inimest, aga Ahtme linnaosas 144 inimest, proportsionaalne jaotus Ahtme ja Järve õpilaste vahel on veel rohkem märgatav: 17% kogu valimist olid Ahtme linnaosa õpilased ja 13% valimist olid Järve linnaosa õpilased. Olulisuse tõenäosus selles küsimuses statistilises kontekstis $p = 0,0006 < 0,05$. See kinnitab hüpoteesi, et vastajate sotsiaalne staatus kahes linnaosas erineb.

Lähtudes saadud andmetest näeb keskmine Kohtla-Järve kultuuritarbija, kes elab Järve või Ahtme linnaosas, umbkaudu selline välja: see on töötav isik, kesk- või keskeriharidusega, vanuses 17-50 eluaastat.

3.2. *Kutuuriasutuste ja kutuurisündmuste külastatavus*

See, kuidas sisustavad inimesed oma vaba aega on ka väga tähtis kultuuritarbimise uuringutes. Käesoleva uuringu vastajate eelistused oma vaba aja veetmisel annavad teada, kuivõrd palju osalevad Järve ja Ahtme linnaosade elanikud kultuuris vabatahtlikult ning millega nad sisustavad oma vaba peale kultuuritarbimist veel.

Joonis 7. Vastajate vabaaja veetmine

Küsitluses saadud andmetest on näha, et kõige rohkem eelistavad küsitluse vastajad vabal ajal veeta aega sõpradega, jalutada ja surfata internetis (kõikidel kolmel variantidel on üle 100 vastajat igas linnaosas). Edasi hinnangud oma eelistustes Järve ja Ahtme linnaosade elanikel läksid lahku. Kui Järve elanikud eelistavad enamasti vabal ajal lugemist (151 inimest) ja televisiooni vaatamist (144 inimest), siis Ahtme linnaosas loevad vabal ajal ainult (59 inimest) ja vaatavad televisiooni ainult 72 inimest.

Kuna just Ahtme linnaosas oli tunduvalt rohkem noori vastajaid, võib eeldada seda, et televisiooni vaatamise ja lugemise vähenenud populaarsus selles linnaosas on seotud sellega, et noored valivad tihti peale selle asemel hoopis internetis viibimise. Internetis surfamine oli kõige populaarsem tegevus, millega tegelevad vabal ajal 72% vastajaid kogu valimist. Kõige

ebapopulaarsemaks tegevuseks vabal ajal mõlemas linnaosas oli teatri külastamine – ainult 5% vastanutest. Veel üks ebapopulaarne tegevus linnas on kinos käimine, millega tegelevad vabal ajal ainult 110 inimest ehk 27% kogu valimist. Sellele põhjuseks võib olla see, et linnas ei ole siiani oma kinosali ja teatrit. Ainuke lähim kinosaal asub Jõhvi Kontserdimajas, kuid selle külastatavus on alati olnud väga madal.

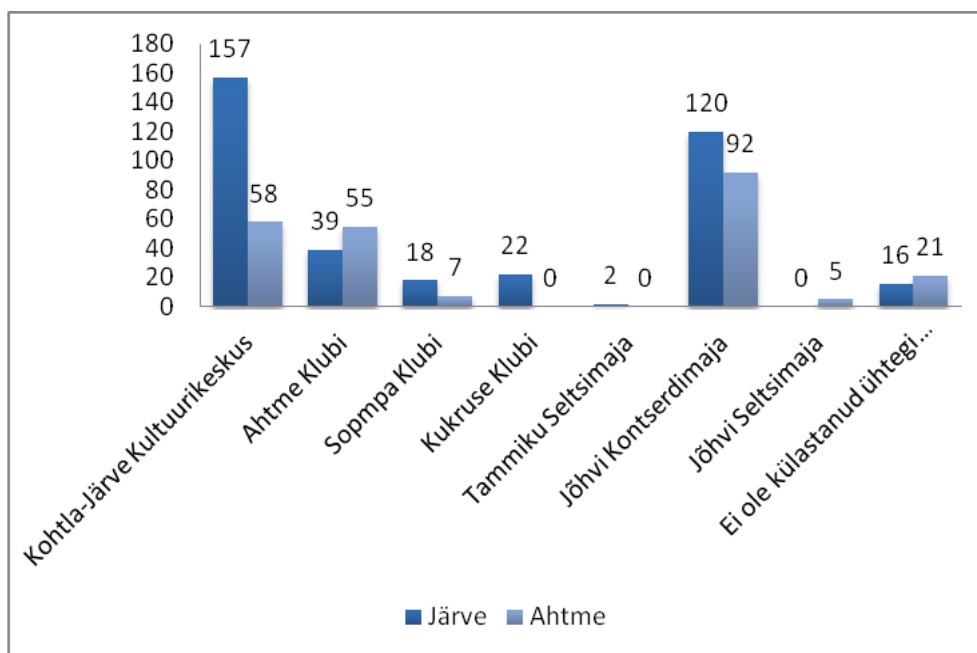
Mis puudutab teatri külastamist, siis enamus oma teatrielamusi saavad linna elanikud ainult külalisteatrite esinemistel, mis toimuvad reeglina 2-3 korda kuus suurimatel lavadel Kohtla-Järve Kuluutrikeskuses ja Jõhvi Kontserdimajas. Natuke üle pooltel vastajatest mõlemas linnaosas on ka mõni hobi või huvitegevus, millega nad meeleldi tegelevad vabal ajal: Järve linnaosas 57% vastajatel ja Ahtme linnaosas 51% vastajatel. Spordiga tegelemine vabal ajal meeldib natuke rohkem Ahtme linnaosa valimisse sattunud elanikele (52% vastajatest) kui vastavatele Järve linnaosa elanikele (44%).

Statistiline analüüs saadud andmete põhjal näitas, et olulisuse tõenäosus $p = 8,22$. Võrreldes olulisuse tõenäosuse nivooga (0,05), see on tunduvalt suurem näitaja. Selle alusel meil ei ole tõesti põhjust järeldada, et Ahtme ja Järve linnaelanike vabaaja veetmine on üksteisest erinev. Sellega me jääme nullhüpoteesi juurde: tunnused on sõltumatud ehk vastupidist väita pole statistilist alust.

Põhjuseks võib olla see, et otsese kultuuritarbimise aktiivsus selles küsimuses saadud andmete põhjal on suhteliselt madal mõlemas linnaosas, mis ei võimalda rääkida Järve ja Ahtme kultuuritarbimisest nagu kahest erinevast asjast.

Saadud tulemustest võib kokkuvõttes öelda, et inimesed nii Kohtla-Järve Järve kui ka Ahtme linnaosas pühenduvad vabal ajal enamasti iseendale: nad surfavad internetis, suhtlevad sõpradega, jalutavad ja loevad. Alla poole vastajaist tegeleb vabal ajal spordiga, mõni huvitegevusega, kodutöödega. Kõige vähem vastajaid käib veel kinos või teatris.

Järgmine diagramm sisaldab saadud andmeid kultuuriasutuste külastatavuse kohta viimase aasta jooksul.

Joonis 8. Kultuuriasutuste külastatavus

Täpselt Ahtme ja Järve linnaosade vahel asub Jõhvi linn. Seoses sellega on Jõhvi ja Kohtla-Järve kultuurikorraldajate sihtgrupp tihtipeale üks ja sama. Kuna Jõhvi Kontserdimajas käivad aktiivselt ka Kohtla-Järve linna elanikud, vaadeldakse seda kultuuriasutust antud uurimustöös võrdselt teiste kultuuritarbimise võimalustega Kohtla-Järvel. Joonisel 8 saadud tulemustest nähtub, et kõige külastatavamad kultuuriasutused regioonis viimasel aastal olid Kohtla-Järve Kultuurikeskus, kus on käinud aasta jooksul 67% vastanutest ja Jõhvi Kontserdimaja, kus on käinud 62% vastanutest. 157 inimest kogu valimist, kes on külastanud Kohtla-Järve Kultuurikeskust, olid Järve linnaosa elanikud. Ahtme linnaosa elanike külastatavus oli selle kultuurikeskuse suhtes tunduvalt madalam: 58 inimest.

Jõhvi Kontserdimajas on käinud aasta jooksul kasvõi ühe korra 120 Järve linnaosa elanikku (60% selles linnaosas küsitlenute arvust) ja Ahtme linnaosast 92 elanikku (63% selles linnaosas küsitlenute arvust). Suhteliselt suure vahega eelmistest kahest, aga oli näha piisavalt külastajaid ka Ahtme Klubis, kus on käinud aasta jooksul ligikaudu 30% kogu valimist. Need kolm kultuuriasutust ongi suuremad kultuuriasutused antud regioonis üldse. Tuleb märkida nende kultuuriasutuste multifunktsionaalsust, sest nendes toimuvad tihtipeale mitte ainult kontsertid, vaid ka paljud muud sündmused, nagu, näiteks, lõpuaktused, konverentsid, seminarid, erinevad

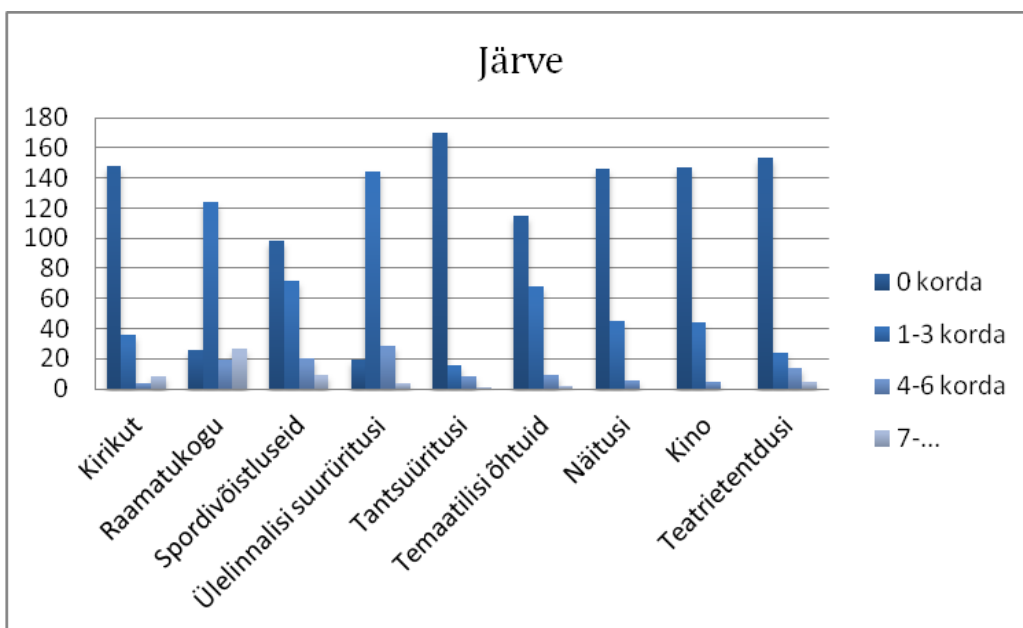
temaatilised õhtud ja kokkusaamised. Neid, kes ei ole üldse käinud eelmise aasta jooksul nendes kultuuriasutustes, leidis täpselt 37 inimest ehk 11% kogu valimist.

Kokkuvõttes jõudsid aasta jooksul allnimetatud kultuuriasutustes käia Ahtme linnaosa elanikud kokku 212 korda ja Järve linnaosa elanikud 358 korda. Arvestada tuleb kindlasti ka sellega, et Ahtme linnaosa küsitletute arv oli ka väiksem.

Sompa Klubis, mis asub Sompa alevikus, aga ka kuulub Kohtla-Järve linna alla, on käinud kokku 25 inimest. Kukuruse Klubis on käinud veel vähem: 22 inimest kogu küsitluse valimist.

Statistilise analüüsi tulemuseks antud küsimuses sai $p = 7,57$, mis on suurem kui olulisuse tõenäosuse nivoo $p = 0,05$. See tähendab seda, et otseselt sõltuvust linna kultuuriasutuste üldisel külastamisel konkreetsest linnaosast ei ole. Ainuke tõesti märgatav vahe kultuuriasutuste külastamisel oli just Kohtla-Järve Kultuurikeskuse puhul, mis asub Järve linnaosas.

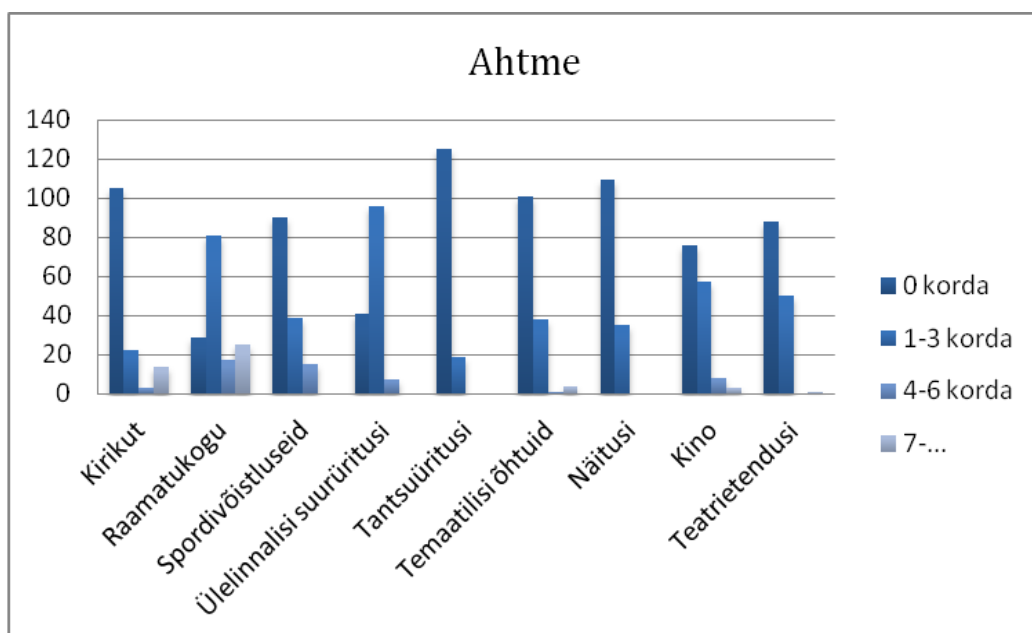
Järgmised andmed kajastavad Järve ja Ahtme linnaosade elanike aktiivsust erinevate kultuuriürituste ja kultuuriga tegelevate asutuste puhul.

Joonis 9. Järve linnaosa elanike kultuuriasutuste ja kultuuriürituste külastatavus

Joonisel 9 olevast diagrammist näeb, et paljud Järve linnaosa elanikud on külastanud aasta jooksul kõige rohkem ülelinnalisi suurüritusi, kus on osalenud 177 inimest ehk 88% Järve linnaosa vastanutest. Enamus vastanutest (144 inimest) on käinud ülelinnalistel sündmustel aasta jooksul 1-3 korda. Raamatukogus käisid Järve linnaosas kokku 79% vastanutest. Samuti on rohkem kui pooled vastanutest käinud kontsertidel. 68 inimest on käinud veel 1-3 korda spordivõistlustel ja 23 inimest temaatilistel õhtudel. Kino, näitused ja tantsuetendused on kõige

mitte külastatavamad kohad Järve linnaosa elanike jaoks. Keskmise külastatavuse tendents on aga nendel suhteliselt madal. Ainult ülelinnalistel sündmustel, kontsertidel ja raamatukogus on käinud aasta jooksul üle poole vastanutest.

Joonis 10. Ahtme linnaosa elanike kultuuriasutuste ja kultuurisündmuste külastatavus

Ahtme linnaosas on tulemuse jaotus selles küsimuses suhteliselt sarnane Järve linnaosaga. Kõige sagedamini käiakse siin nagu Järve linnaosaski ülelinnalistel sündmustel ja raamatukogus. Raamatukogu on ainuke koht, kus 25 Ahtme linnaosa elanikku käisid 7 ja rohkem korda ühe aasta jooksul. Põhjuseks, miks just raamatukogus käiakse kõige sagedamini võib olla see, et raamatukogust laenutatavaid raamatuid peab ka mingil hetkel tagastama. Lisaks sellele korraldatakse raamatukogudes tihtipeale palju erinevaid luuleõhtusid, kokkusaamisi, näitusi jmt. Spordivõistlustel on käinud Ahtme linnaosas aasta jooksul kokku 54 inimest, nendest 15 inimest on olnud nendel 4-6 korda.

Võrreldes Ahtme linnaosaga, Järve linnaosa elanikud on käinud spordivõistlustel tunduvalt aktiivsemalt: Ahtme elanikest kokku 16% ja Järve elanikest 27% kogu valimist. Seda kinnitab ka t-testi tulemus, milleks on $p = 0,01 < 0,05$. Sellest võib väita, et Ahtme ja Järve linnaosade elanike käimine spordivõistlustel on tõesti erinev ning see on tingitud just linnaosaga. Sellele põhjuseks omakorda võiks olla see, et just Kohtla-Järve Spordikeskuses toimuvad paljud nii ülelinnalsed spordivõistlused kui ka rahvusvahelisel tasandil võistlused.

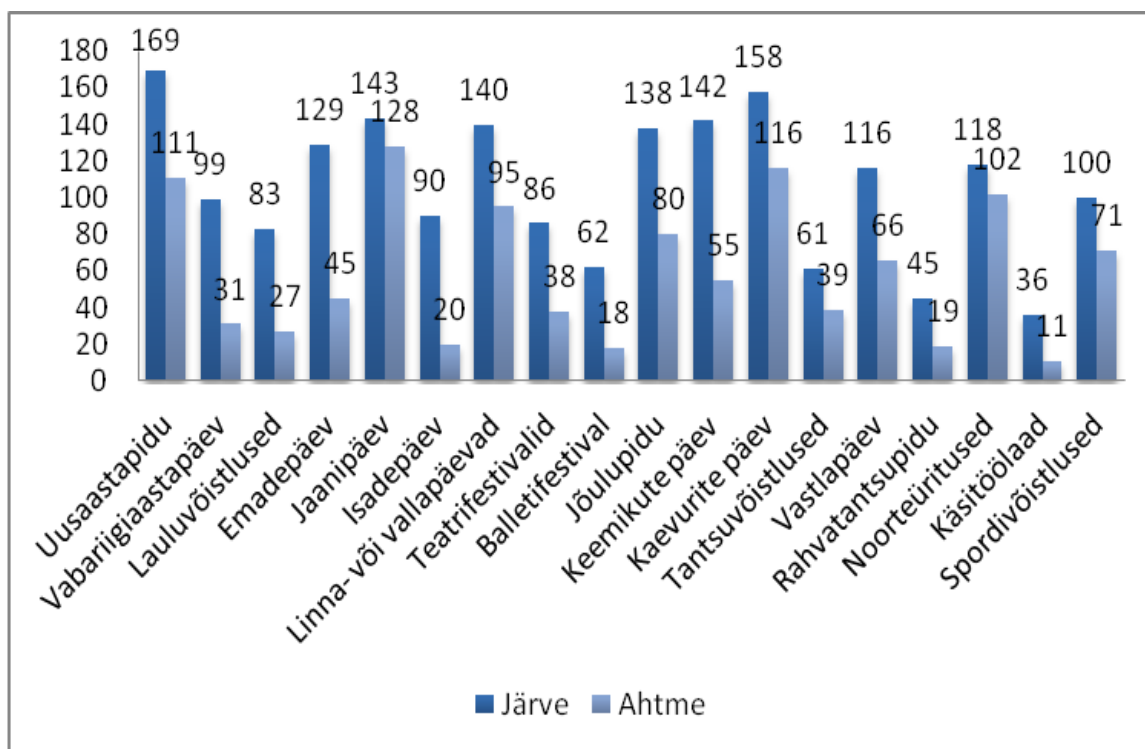
Kõige ebapopulaarsemad kohad Ahtme elanike jaoks on tantsuüritused, näitused, kirik ja temaatilised õhtud. Nendes kohtades ei ole käinud ühtegi korda terve aasta jooksul üle saja

inimest 144-st vastanutest iga variandi puhul. Järve linnaosa elanikud olid natuke aktiivsemad temaatiliste õhtude külastamisel: 79 inimest 196-st vastanutest või 23% kogu uurimuse valimist.

Statistiline analüüs selles küsimuses kõikide vastustevariantide puhul on näidanud, et vastuste aritmeetilised keskmised nii Järve kui ka Ahtme linnaosa elanikel suhteliselt sarnased. Paljude vastuste puhul olulisuse nivoo p ületas miinimumpiiri 0,05. Ainult kino, tantsuürituste ja temaatiliste õhtute puhul p oli suurem kui 0,05. See tähendab, et allnimetatud sündmuste külastatavus viimase aasta jooksul Ahtme ja Järve linnaosades tõesti erineb üksteisest ning sõltub otseselt konkreetsest linnaosast.

Kokkuvõttes võib öelda, et mõlemas linnaosas populaarsemateks kohtadeks aasta jooksul olid ülelinnalsed suurüritused ja raamatukogu. Mõlemal juhul on tegu tasuta kultuuritootega. Kõige ebapopulaarsemad kohad on mõlemas linnaosas teatrietendused, tantsuüritused, näitused ja kirik. Võimalikke põhjendusi sellele uuritakse antud töös järgnevates alapeatükkides.

Kultuurisündmused, millistel käivad küsitluse vastajad kõige meelsamini on jaotatud antud uurimistöös järgmiselt:

Joonis 11. Populaarsemad kultuurikalendrisündmused regioonis

Selle küsimuse puhul oli võimalik märkida mitu erinevat vastust. Kõige meelsamini saadud andmete põhjal käivad nii Ahtme kui ka Järve linnaosade elanikud linnas korraldataval

Uusaastapeol, Jaanipäeval ja Kaevurite päeval. Need ongi põhimõtteliselt suuremad ülelinnalised sündmused Kohtla-Järvel. Kõik kolm sündmust on kõigile külastajatele täiesti tasuta. Ainuke sündmus, mida korraldatakse liiga suure külastatavuse tõttu mitte Kohtla-Järvel, vaid Toila-Oru pargis on Kaevurite päev.

Uusaasta peol käib igaaastaselt 82% küsitlenutest, millest on 111 Ahtme elanikku ja 169 Järve linnaosa elanikku. Kaevurite päeval käivad 79% vastanutest iga aasta, millest 116 Ahtme elanikku ja 158 Järve linnaosa elanikku. Ning Jaanipäeva pidustustel käivad 80% vastanuid kogu valimist. Suhteliselt populaarsed on ka linna- või linnaosapäevad, millest võtavad osa hea meelega 140 küsitlenut Järve linnaosast ja 95 küsitlenut Ahtmest. Samuti on populaarsed linnas toimuvad erinevad noorteüritused, mida korraldavad enamasti Kohtla-Järve Kultuurikeskus, Kohtla-Järve Noortekeskus ja Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskus. Neid sündmusi külastab meelsasti 61% vastanutest.

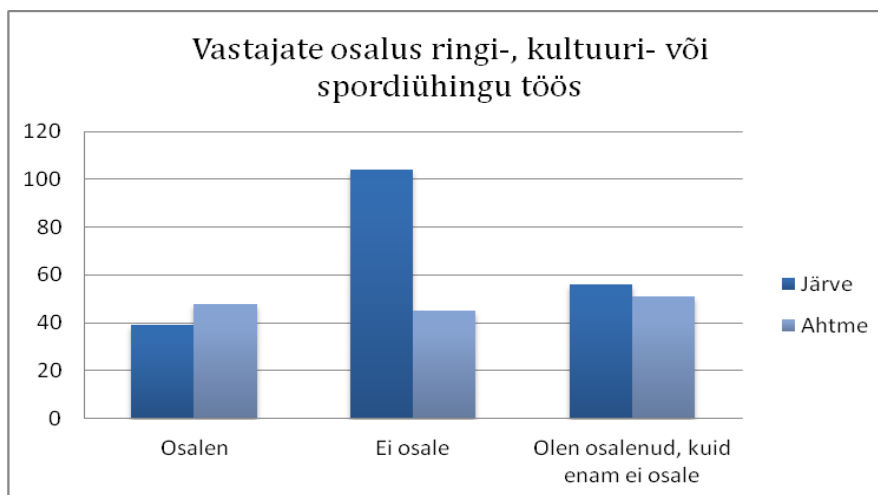
Vähem külastatavad sündmused linnas on, näiteks, Emadepäev, Jõulupidu, Keemikute päev ja Vastlapidu, kus on käinud natuke üle poole vastajaid kogu valimist iga variandi puhul. Joonisel 11 olevast diagrammist on selgesti näha, et tunduvalt aktiivsemad viimaste allnimetatud sündmuste külastamisel olid just Järve linnaosa elanikud.

Ebapopulaarsemateks sündmusteks linnas võiks nimetada balletifestivali, tantsuvõistlusi, rahvatantsupidu ja käsitöölaatu, kus meeldib käia vähem kui 20% respondentidele iga vastusevariandi puhul. Kuna enamus neist on just tantsukunstiga seotud sündmused, see võiks tähendada seda, et tantsukultuur linnas on suhteliselt ebapopulaarne ning linna kultuurikorraldajatel tuleks kindlasti pöörata sellele tähelepanu. 20% - 50% populaarsusega on Kohtla-Järve linnas järgmised kultuurikalendri sündmused: Vabariigiaastapäev, lauluvõistlused, Isadepäev, teatrifestivalid ja spordivõistlused. Kõikide nende sündmuste puhul on Järve linnaelanike aktiivsus kõrgem kui Ahtme linnaosa elanikel umbes kaks korda. Põhjuseks võib olla see, et ühtegi nendest, peale spordivõistluste, ei korraldata tavaliselt Ahtme linnaosas.

Statistilise analüüsi põhjal selgus, et vastanute eelistused antud küsimuses on mõnel määral tõesti erinevad. Kultuurisündmused, mille puhul olulisuse tõenäosus p oli väiksem kui eksimiseks lubatud miinimumpiir 0,05, olid järgmised: lauluvõistlused, balletifestival, emadepäev ja Keemikute päev. Selle põhjal võib järeldada, et nende sündmuste eelistatavus sõltub konkreetsest linnaosast. Ülejäänud sündmuste puhul nii Ahtme kui ka Järve elanikke eelistused olid ka statistiliselt sarnased.

Järgmine diagramm (Joonis 12) kajastab vastajate osalust mõnes ringi-, kultuuri- või spordiühingu töös. Kogu vastanute arvust osalevad aktiivselt hetkel ühes või teises ühingu 87 inimest ehk 26% kogu valimist, nendest 48 vastajat on Ahtme linnaosast ja 38 vastajat on Järve linnaosast. On osalenud kunagi, kuid hetkel ei osale 107 inimest kogu valimist. Ning üldse ei osale millegis 149 inimest, millest 45 inimest on Ahtme linnaosast ja 104 inimest on Järve linnaosast. Saadud andmete põhjal on näha, et Ahtme linnaosa elanikud on natuke aktiivsemad ringi-, kultuuri- või sporditöös, mida võiks põhjendada, näiteks, suhteliselt suure noorte vastajate arvuga antud uurimustöös.

Kui hii-ruut testi tulemuseks on $p = 0,0006 < 0,05$, siis saadud vastuste sagedused tõesti erinevad üksteisest ning respondentide osalus või mitte osalus sõltub otseselt konkreetsest linnaosast. Peamiseks erinevuseks nende vahel on see, et Järve linnaosa elanikud on tunduvalt passiivsemad kui Ahtme linnaosa elanikud mõni ringi-, kultuuri- või ühingu töös. See võib olla tingitud sellest, et just Ahtme linnas on rohkem nooremaid elanikke, kes ongi tavaliselt erinevate ringide peamiseks sihtgrupiks.

Joonis 12. Vastajate osalus ringi-, kultuuri- või spordiühingu töös

3.3. Kultuuritarbija enesehinnang

Küsimuses 11 pidid vastajad andma hinnangu iseenda aktiivsusele kultuuritarbimises (kultuuris osalemises), kus tunnus „1“ on hinnanguskaalal „Olen väga passiivne kultuuritarbija – Olen väga aktiivne kultuuritarbija“ (vt Tabel 3 ja Tabel 4) minimaalne väärtus ja tunnus „7“ on järelikult maksimaalne väärtus. Väga aktiivseteks kultuuritarbijateks peavad end 22 vastanut Järve linnaosast, ning Ahtme linnaosast 31 vastanut. Väga passiivseteks kultuuritarbijateks peavad end

44 vastanut Järve linnaosast ja 31 vastanut Ahtme linnaosast. Keskmise hinne saadud tulemustest Järve linnaosas on 3,6. Ahtme linnaosas on 3,9, ning mõlemas linnaosas keskmiseks hinnanguks on 3,75. Kõikide variantide puhul vastuste aritmeetiline keskmine on vähem kui hinnanguskaalal olev keskmine 4.

Statistilise analüüsi põhjal olulisuse tõenäosus on selles küsimuses $p = 1,20$, mis on tunduvalt suurem kui olulisuse tõenäosuse nivoo 0,05. Sellest võib järeldada, et Ahtme ja Järve linnaosade elanikel on sarnased enesehinnangud kui kultuuritarbijatel ning need hinnangud ei sõltu otseselt kohast, kus nad elavad.

Olen väga passiivne kultuuritarbija	1	2	3	4	5	6	7	Olen väga aktiivne kultuuritarbija
	44 inimest	12 inimest	41 inimest	44 inimest	11 inimest	25 inimest	22 inimest	

Tabel 3. Järve linnaosa vastajate enesehinnang kui kultuuritarbijale

Olen väga passiivne kultuuritarbija	1	2	3	4	5	6	7	Olen väga aktiivne kultuuritarbija
	31 inimest	25 inimest	2 inimest	34 inimest	4 inimest	17 inimest	31 inimest	

Tabel 4. Ahtme linnaosa vastajate enesehinnang kui kultuuritarbijale

Oma eredamatest positiivsetest ja negatiivsetest muljedest viimase 12 kuu jooksul külastatud kultuurisündmustelt rääkisid küsitluse respondendid vabas vormis küsimuses 12. Kokku vastasid sellele küsimusele 320-st küsitlenutest 119 inimest, nendest 74 on Järve linnaosast ja 45 inimest on Ahtme linnaosast. 38 vastanuid rääkisid oma positiivsetest muljedest noorteüritustelt. Paljud neist täpsustasid ja nimetasid selliseid noorteüritusi nagu „KVN“, „Zona Smeha“, „Fantasy Club“ ja „Talendijaht“. Osa neist lisasid, et selliseid sündmusi võiks Kohtla-Järve linnas veel rohkem olla.

29 inimest mainisid Keemikute päeva head korraldustööd, millest 13 lisasid veel seda, et antud sündmus on muutunud võrreldes eelmise aastaga palju paremaks. 70 inimest ütlesid, et jäid viimase aasta jooksul väga rahule absoluutselt kõikidega linnas korraldatavate sündmustega. 36 inimest kiitsid igaaastase „Slavjanski svet“ sündmuse korraldust, mis toimub Kohtla-Järve Kultuurikeskuse, „Infopress“ ajalehe ja Jõhvi Kontserdimaja koostööl Jõhvi pargis. 6 inimest pidasid linnas toimuvate kultuurisündmuste korralduse heaks küljeks seda, et linna kutsutakse esinema pidevalt nii vene kui ka eesti tuntuid artiste, muusikuid ja näitlejaid.

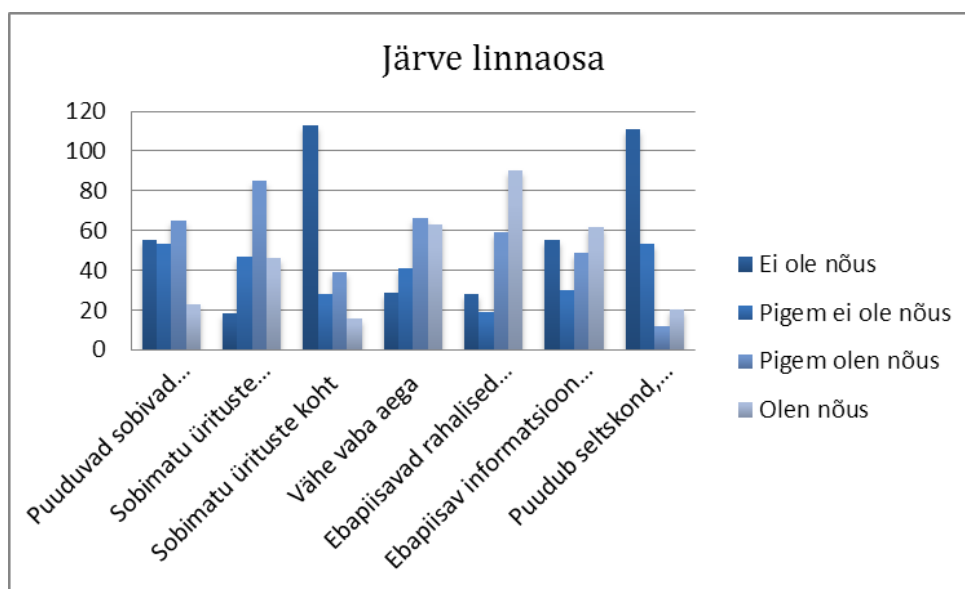
Oma negatiivseid emotsioone sündmuste külastatavuse kohta jagasid 18 inimest, kes arvasid, et linnas toimuvatel lauluvõistlustel ja ka spordivõistlustel (jalgpall, jäähokki) võiks olla saalis rahvast mitu korda rohkem. 14 inimest olid vaimustunud kooliteatريفestivallist, mis toimub Kohtla-Järve kultuurikeskuses juba viies aasta ja 6 inimest olid samas vaimustuses Jõhvi Kontserdimajas toimuvast balletifestivallist. Kaevurite päeva headest muljedest mainisid 22 inimest. 31 inimest ütlesid, et nad eelistavad käia kultuurisündmustel hoopis teistes linnades nagu, näiteks, Tallinn, Tartu, Narva ja Narva-Jõesuu. 4 inimest jäid rahule eelmisel aastal Tivoli Tuur atraktsioonidega linnas. Samal ajal 19 inimest väitsid seda, et need atraktsioonid on läinud väga kalliks.

14 inimest rääkisid oma headest muljedest erinevate teatrietenduste kohta, mis toimuvad enamasti Jõhvi Kontserdimajas ja aeg ajalt ka Kohtla-Järve Kultuurikeskuses. 10 inimest hindasid kõrgelt Tallinna Vene Draamateatri ja Peterburi teatride esinemist kohalikes kultuuriasutustes. 13 inimest kritiseerisid ülelinnalisi suurüritusi, mainides, et nad ei muutu absoluutselt, millepärast on väga igavaks läinud. 6 inimest on käinud aasta jooksul tsirkuses, mis jätis nendele uskumatu elamusi. 7 inimest Ahtme linnaosast väitsid seda, et selles linnaosas ei korraldata viimastel aastadel mitte midagi. 3 inimest ütlesid, et käivad ainult spordiüritustel ning on nendega siiamani täiesti rahul. 12 inimest mainisid hea meelega välismaalt artistide esinemist linnas: Mihhail Zadornovit, Elena Vaengat, Brainstormi jmt.

3.4. Tegurite mõju kultuuritarbimisele

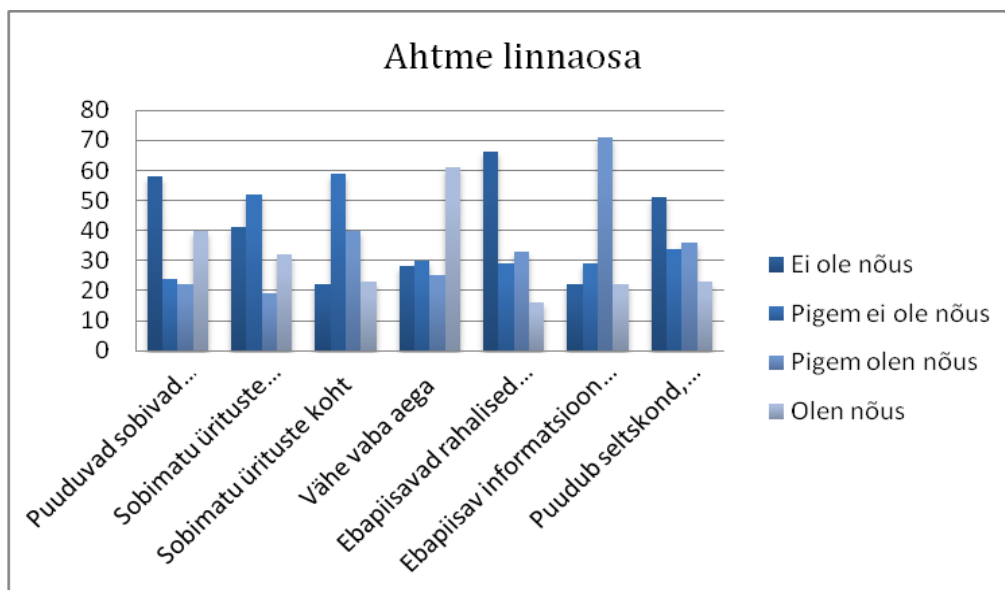
Küsimuses 7 saadud tulemustest sai teada, et mõlemas linnaosas populaarsemateks kohtadeks aasta jooksul olid ülelinnalised suurüritused ja raamatukogu. Kõige ebapopulaarsemad kohad on mõlemas linnaosas teatrietendused, tantsuüritused, näitused ja kirik. Näiteks, kirikus ei ole käinud aasta jooksul kokku 253 inimest kogu valimist. Põhjusi, millistel linnaelanikud ei saanud

osaleda linnas korraldatavatel sündmustel või käia linna kultuuriasutustel, uuriti avatud küsimusega 8. Suurimaks põhjuseks nimetasid 89 Järve linnaosa elanikku ja 108 Ahtme linnaosa elanikku huvi puudust. Järmisteks suurteks põhjusteks nimetasid kokku 141 inimest võimaluse puudust ja 88 inimest ajapuudust. Mida mõtlesid konkreetselt küsitluse vastajad oma vastustes võimaluste puuduse all, jääb selles töös arusaamatuks.

Joonis 13. Kultuuritarbimist mõjutavad tegurid Järve linnaosa näitel

Joonisel 12 olev diagramm sisaldab statistiliselt töödeldud andmeid vastajate kultuuris mitteosalemise põhjuste kohta Järve linnaosa näitel. Kõikidest variantidest nõustusid või pigem nõustusid respondentid kõige rohkem sellega, et neil on vähe vaba aega (129 inimest), vähe rahalisi vahendeid (149 inimest) ja vähe informatsiooni toimuvate sündmuste kohta (111 inimest). Ei nõustunud või pigem ei nõustunud vastajad enamuses sellega, et neil puudub seltskond, kellega võiks külastada mõni hea kultuurisündmus (164 inimest). Samuti ei leidnud põhjust nõustuda sellega, et neile ei sobi toimuvate sündmuste koht 141 inimest. Ebasobivad sündmused on saanud põhjuseks et mitte külastada neid 108-le inimestele Järve linnaosas küsitlenutest. Informatsiooni puudulikkusega nõustusid või pigem nõustusid 101 inimest ja ei nõustunud või pigem ei nõustunud 85 inimest.

Joonis 14. Kultuuritarbimist mõjutavad tegurid Ahtme linnaosa näitel

Ahtme linnaosas leidsid küsitlenud, et suurimaks kultuuris mitte osalemise takistuseks nende on ebapiisav informatsioon, millega nõustusid 22 inimest ja pigem nõustusid 71 inimest. Teiseks tähtsaks takistuseks nimetasid Ahtme linnaosa respondentid vabaaja puudust, millega olid või pigem olid nõus kokku 87 inimest. Sobimatu sündmuste koht sai takistuseks 63-le vastanutele ning sobimatu sündmused 62-le vastanutele. Ebapiisavad rahalised vahendid ei olnud põhjuseks mitte osaleda linna kultuurielus kokku 95-le Ahtme respondentidele. Sobimatu sündmuse toimumisaeg ja sobiva seltskonna puudus ei olnud ka suureks takistuseks rohkem kui pooltele vastanutele.

Statistilise analüüsi põhjal selles küsimuses ainult vastusevariandi “Vähe vaba aega” olulisuse tõenäosus oli selles küsimuses $p = 0,008 < 0,05$. See tähendab, et Ahtme ja Järve elanike vahel on erinevusi ainult selles, kuidas vaba aeg mõjub nende kultuuris osalemist. Ülejäänud vastustevariantide puhul ei olnud ühtegi, mille vastuste aritmeetilised keskmised Järve ja Ahtme linnaosade küsitlenutel oleksid oluliselt erinevad. See tähendab, et nii Järve kui ka Ahtme linnaosade elanikel on umbes samad asjaolud, mis takistavad nende osalemist linna kultuurielus.

Kokkuvõttes on mõlemas linnaosas suurimateks kultuuritarbimist mõjutavateks teguriteks on: 1. Vabaaja puudus, millega nõustusid või pigem nõustusid kokku 60% kogu valimist. 2. Vähene informatsioon kultuurisündmuste kohta, millega nõustusid kokku 57% kogu valimist. Ülejäänud vastustevariantidega olid nõus kokku vähem kui pooled vastanutest.

3.5. Kultuuritarbija soovid tuleviku suhtes

Järgmised tabelid näitavad vastajate arvu ja nende hinnagut kultuurisündmuste ja kultuuriasutuste piisavusele Kohtla-Järvel. Minimaalne väärtus on 1 – „Ei ole piisavalt“. Maksimaalne väärtus on 5 – „On küll piisavalt“.

Ei ole piisavalt	1	2	3	4	5	On küll piisavalt
	26 inimest	12 inimest	27 inimest	51 inimest	83 inimest	

Tabel 5. Kultuuris osalemise võimaluste piisavus linnas Järve linnaosa elanike arvamusel

Järve linnaosas kõikide vastuste tulemusena keskmiselt hinnang on 3,8. See tähendab, et Järve linnaosa elanikud arvavad, et linnas on enam vähem piisavalt võimalusi selleks, et võtta aktiivselt osa tema kultuurielus.

Ei ole piisavalt	1	2	3	4	5	On küll piisavalt
	34 inimest	28 inimest	28 inimest	16 inimest	38 inimest	

Tabel 6. Kultuuris osalemise võimaluste piisavus linnas Ahtme linnaosa elanike arvamusel

Ahtme linnaosa elanikud hindasid linnas olevate kultuuritarbimise võimaluste piisavust keskmisega 3,0, mis on keskmiseks tunnuseks ka antud hinnaguskaalal. Järelikult Ahtme linnaosa elanikud ei ole ühel arvamusel, kas linnas on piisavalt palju võimalusi aktiivseks kultuuritarbimiseks või mitte.

Statistilise analüüsi tulemuseks selles küsimuses on $p = 0,0002 < 0,05$, millest saab väita, et saadud tulemused on tõesti erinevad. See tähendab, et kultuuritarbimise võimaluste piisavus või mitte piisavus linnaelanike arvamusel sõltub otseselt konkreetsest linnaosast. Näiteks, kui inimene tuleb mingil ajal Ahtme linnaosast elama hoopis Järve linnaosasse, tema hinnang kultuuritarbimise võimaluste piisavusele linnas võib muutuda tunduvalt positiivsemaks.

Küsimuses 15 respondentid pidid kirjeldama vabas vormis, milliseid kultuuriüritusi või kultuuriasutusi võiks nende arvates Kohtla-Järvel veel olla? Kokku vastasid küsimusele põhjendusega 189 inimest kogu valimist. Veel 112 inimest ütlesid, et nad ei oska sellele küsimusele üldse midagi vastata. Ülejäänud keeldusid küsimusele vastamast.

41 inimest vastanutest ütlesid, et linnas on hetkel piisavalt palju kultuuriüritusi ja kultuuriasutusi, kuhu võiks vabal ajal minna. 28 inimest olid rohkem kategoorilised oma ütlemites, arvates, et linnas ei ole absoluutselt kohti või sündmusi, kuhu võiks nädalavahetustel minna terve perega. 19 inimest soovisid näha linnas rohkem noortele mõeldud üritusi. 13 inimest ütlesid, et linnas võiks olla noortekohvik. 26 inimest avaldasid soovi käia rohkem teematilistel õhtudel ja sellistel kultuurisündmustel, mis on mõeldud just nendele, kes on 50 aastat vana ja vanem. 11 inimest tahaksid näha linnas rohkem selliseid sündmusi, kuhu võiks tulla koos väikeste lastega. 3 inimest unistavad linnas oma nukuteatrist.

Rohkem lasteplatse tahaksid näha linnas 29 inimest. Rohkem tasuta kultuurisündmusi tahaksid külastada 6 inimest. 22 inimeste arvamusel võiks rohkem olla teatri- ja muusikafestivalle. 17 inimest mainisid seda, et Järve linnaosas ei ole siiamani noortekeskust. Rohkem eestikeelseid teatrietendusi soovisid näha 3 inimest. Rohkem venekeelseid filme Jõhvi Kontserdimajas olevas kinosaalet soovisid näha 9 inimest. Oma kinosaalet Kohtla-Järvel tahaksid 19 inimest. Rohkem Venemaa artiste soovisid näha esinemas veel 12 inimest. Rohkem muuseumeid linnas võiks olla 8 inimese arvamusel.

4. ARUTELU JA JÄRELDUSED

Käesoleva uurimustöö hüpoteesiks oli väide, et Kohtla-Järvel on üldiselt passiivne kultuuritarbimine, mida mõjutab raha- ja ajapuudus. Kõrvalhüpoteesina oli püstitatud järgmine väide: Kohtla-Järve Järve linnaosa kultuuritarbijad on aktiivsemad, kui Ahtme linnaosa kultuuritarbijad.

Saadud andmetest selgus, et mõlemas linnaosas elanike populaarsemateks kohtadeks oma vabaaja veetmiseks on ülelinnalised suurüritused ja raamatukogu. Mõlemal juhul on tegu tasuta kultuuritoodetega. Kõige ebapopulaarsemad kohad on mõlemas linnaosas teatrietendused, tantsuüritused, näitused ja kirik. Samuti selgus saadud andmetest, et Kohtla-Järve Järve ja Ahtme linnaosade elanikud pühenduvad vabal ajal enamasti iseendale: nad surfavad internetis, suhtlevad sõpradega, jalutavad ja loevad. Alla poole vastajaid tegelevad vabal ajal spordiga, mõni huvitegevusega või kodutöödega. Kõige vähem vastajaid käib veel kinos või teatris.

Kultuuris osalemise aktiivsus on antud andmete põhjal tõesti suhteliselt madal vaatamata sellele, et linnas on kõik vajalikud kultuuriasutused olemas, mida kinnitab ka vastajate keskmine hinne linnas olevate kultuuritarbimise võimalustele 3,4. Kultuuriasutuste külastamise juures on käinud 77% aasta jooksul Kohtla-Järve Kultuurikeskuses ja 61% Jõhvi Kontserdimajas. Nende asutuste suhteliselt kõrge külastatvus respondentide seas on tingitud võimalik sellega, et mõlemad kultuuriasutused on multifunktsionaalsed, kus toimub rida erinevaid nii kultuuriga seotud kui ka teiste valdkondadega seotud sündmusi.

Sellel põhjusel nende kultuuriasutuste külastatavuse protsent võiks olla isegi kõrgem. Ainult ülelinnalistel üritustel ja raamatukogus käisid üle poolte vastanuid 1-3 korda aastas. Raamatukogus käidi ka kõige rohkem vastanuid üle 7 korda aastas. 30% vastanutest on käinud veel 1-3 korda temaatilistel õhtudel ja 41% spordivõistlustel. Huvitav, et kirikus on käinud isegi rohkem rahvast, kui näitustel. Põhjuseks võib olla see, et aastas on mitu erinevaid õigeusu kalendripühi, kus käivad paljud õigeusklikud. Tasub märgata veel seda, et rahvas valib tihti peale

just neid sündmusi, kus on eelkõige tasuta sissepääs. Võib järeldada, et mida kõrgema kultuuriga tegu on, seda madalam on selle külastatavus Kohtla-Järvel.

Küsimuses 10 tunnistasid 87 inimest ehk 26% kogu valimist selles, et nad osalevad aktiivselt hetkel ühes või teises kultuuri- või spordiühingus. Nendest 48 vastajat on Ahtme linnaosast ja 38 vastajat on Järve linnaosast. Paljud tööga hõivatud inimesed vastasid sellele küsimusele eitavalt. Oma aktiivsust kultuuris osalemises hindasid respondendid kokkuvõttes keskmise hinnaga 3,75. Keskmine hinne hinnanguskaalal oli 4. See tähendab, et vastajad hindavad ise oma aktiivsust kokkuvõttes veidi alla keskmist. Keskmine hinne saadud tulemustest Järve linnaosas on 3,6 ning Ahtme linnaosas on 3,9. Hindeid tunnusega 6 ja 7 andsid kõige rohkem endale noored vastajad ja vastajad vanuses 26-35 aastat. Siit on järgmine järeldus: mida nooremad inimesed, seda aktiivsemateks nad ennast peavad.

Avatud küsimuses 8, kus pidid vastajad nimetama põhjusi, miks nad ei saanud mitte ühtegi korda aasta jooksul mõnel linnas korraldataval sündmusel või kultuuriasutusel käia, suurimaks põhjuseks nimetasid 89 Järve linnaosa elanikku ja 108 Ahtme linnaosa elanikku huvi puudust. Järmisteks suurteks põhjusteks nimetasid kokku 141 inimest mõlemast linnaosast võimaluse puudust ja 88 inimest ajapuudust.. Joonisel 11 olev diagramm näitab, mis on kultuuris mitte osalemist mõjutavad põhitegurid. Kõikidest variantidest nõustusid respondentid kõige rohkem sellega, et neil on vähe aega ja vähe informatsiooni toimuvate sündmuste kohta. Mingil määral mõjub ka sündmuste külastatavust elanike raha puudus, millega nõustusid enamuses just Järve linnaosa elanikud.

Kui võtta võrdlemiseks üle-Eestilised tulemused kultuuritarbimise uuringust (Saar Poll, 2006), siis selgub, et keskmine kultuurisündmuste ja kultuuriasutuste külastatavus on Kohtla-Järve Järve linnaosa elanikel suhteliselt madal, seoses millega kultuuritarbimine ka passiivne. Näiteks, üleestiline teatrite külastatavus on 53% , antud uuringu valimis aga ainult 27%. Tunduvalt parem situatsioon, aga ikka alla üleestiliste andmete keskmist on ka spordiga: kokku Eestis on Saar Polli uuringu põhjal spordiga harrastajaid umbes 56%, Järve ja Ahtme linnaosades on neid umbes 48%. On mõned kohad ja sündmused, kus on külastatavus vägagi kõrgel tasemel ja nendeks on, näiteks, raamatukogu ja ülelinnalised sündmused. Ülejäänud kultuuriasutuste ja kultuurisündmuste puhul on keskmine hinne ikka tunduvalt alla poole.

Võrreldes Järve ja Ahtme linnaosade kultuuritarbimist omavahel, võib märgata, et paljudel juhtudel Järve linnaosa elanike kultuuritarbimine on üldiselt kõrgem, kui Ahtme linnaosa elanikel. See puudutab nii kultuurisündmuste kui ka kultuuriasutuste külastamist. Ainult teatud juhtudel Ahtme elanikud tundusid natuke aktiivsemad, kui Järve elanikud. Näiteks, Ahtme

linnaosa elanikud on umbes 18% võrra aktiivsemad võrreldes Järve elanikega ringi-, kultuuri- või spordiühingute töös. Natuke kõrgemat hinnet andsid endale Ahtme elanikud kui kultuuritarbijatele. Ülejäänud küsimuste puhul Järve linnaosa elanike vastuste tulemused olid keskmiselt kõrgemad, kui Ahtme elanikel.

Kohtla-Järve linna kultuurielu korraldajatel võiks lähimas tulevikus pöörata oma tähelepanu antud uurimustöö tulemustele. Linnaelanikud on harjunud käia suurtel tasuta sündmustel ning teavad suhteliselt vähe teistest kultuuriharudest. Infoliikumine linnas on küsitluse tulemuste põhjal suhteliselt nõrk. Linn vajab endiselt uute teatri ja muusika tegevusega seotud traditsioone, mis on hetkel linnaelanikele mõnel võrral võõrad. Samuti peaks linn propageerima rohkem sporti. Rohkem võiks olla kultuuris osalemise võimalusi ka linna vanemal põlvkonnal. Noortekeskustest rääkides, siis on hetkel Jõhvi ja Kohtla-Järve linna peale ainult üks noortekeskus, mis asub Kohtla-Järve Ahtme linnaosas. Arvestades antud uurimustöö tulemustega, võiks mõelda linnaelu korraldajatel ka selle peale, et luua võimalikult lähimas tulevikus uus noortekeskus ka Järve linnaossa.

Uurimustöö alguses püstitatud väie on leidnud endale kinnitust, kuid väikese parandusega: võrreldes üleestiliste andmetega, kultuuritarbimine Kohtla-Järvel on tõesti passiivne, mida mõjutavad eelkõige aja- ja infopuudus ning mingil määral ka rahapuudus. Samuti sai kinnitust ka uurimistöö kõrvalhüpotees, mis väidis, et Järve linnaosa elanikud on aktiivsemad kultuuritarbijad, kui Ahtme linnaosa elanikud. Kuna uuring hõlmas ainult osa Kohtla-Järve linnast, antud uurimustöö tulemuste põhjal ei saa teha järeldusi terve linna kohta. Vastasel juhul tulemused on mitte representatiivsed ja moonutavad tegelikke andmeid linna kultuuritarbimise kohta. Ei ole välistatud ka see, et kuna küsitlused Järve ja Ahtme linnaosades olid läbiviidud täiesti erinevatel aegadel peaaegu aastaaegse vahega, see võiks ka avaldada oma mõju uurimustöö tulemuste representatiivsusele.

KOKKUVÕTE

Käesolevas uurimustöös vaadeldi kultuuritarbimist Kohtla-Järvel ja seda mõjutavaid tegureid Järve ja Ahtme linnaosade elanike näitel. Kultuuritarbimise mõiste all mõeldi eelkõige kultuuris osalemist ehk kultuurisündmuste ja kultuuriasutuste külastamist.

Töö eesmärk oli uurida ja kaardistada Kohtla-Järve linna Järve ja Ahtme linnaosade elanike kultuuritarbimise harjumusi ja tegureid, mis mõjutavad kultuuris osalemist eelkõige. Lisaks sellele kõrvalveesmärgiks oli võrrelda Järve ja Ahtme linnaosade kultuuritarbimist omavahel.

Andmeid koguti ja töödeldi statistiliselt, mille tulemused on kajastatud töös olevatel joonistel.

Uurimistöös püstitatud hüpotees leidis kinnitust. Kohtla-Järve elanikud eelistavad kõige rohkem külastada ülelinnalisi sündmusi, raamatukogu, Kohtla-Järve kultuurikeskust ja Jõhvi Kontserdimaja. Põhjusteks, miks nad ei saa aktiivselt tarbida kultuuri, respondendid nimetasid eelkõige aja- ja informatsiooni puudust. Kõrvalhüpoteesi järgi on Järve linnaosa elanikud aktiivsemad kultuuritarbijad, kui Ahtme linnaosa elanikud. Võrreldes üleeestilise statistika andmetega kultuuritarbimine Kohtla-Järvel on ikkagi passiivne. Uurimuse tulemused ei esinda terve Kohtla-Järve linna elanike arvamust, kuna arvesse ei võetud teisi väikeseid linnaosaid.

Loodan, et antud uurimustöö on mingiks toeks ja kasuks tulevikus linna kultuurielu korraldajatele. Oli tõesti raske, aga ülimalt huvitav nii mahukat uurimustööd läbi viia. Kuigi vahel ei läinud kõik täpselt nii, nagu algusel oli plaanitud, õnneks sai kõik lõpuks tehtud.

Tahaksin avaldada suurt tänu ka oma juhendajale Aurika Komsaarele abivalmiduse, kannatlikkuse, inspireerimise, tähelepanelikkuse ja väga paljude kasulike mõtete eest.

KASUTATUD KIRJANDUS:

1. **Autoriõiguse seadus.** 1992, jõustunud 12.12.1992. <https://www.riigiteataja.ee/akt/1040640> (veebruar 2013)
2. **Ehala, M.** Kultuur. <http://www.tallinn.ee/est/g7172s46357> (12. oktoober 2012)
3. **Eslas, U.** *Kultuuritarbijaks?* <http://rooma.postimees.ee/010906/esileht/kultuur/215896.php> (12. oktoober 2012)
4. **Eesti tuleviku-uuringute instituut.** 2005. *Loomemajanduse arendamine Eestis – ettepanekud tulevikuks.* (oktoober 2012)
5. **Ida-Virumaa arengustrateegia 2005-2013.** http://www.ida-virumaa.ee/docs/base_1287381619_1.htm, lk 15 (oktoober 2012)
6. **Jänes, L.** *Loomemajandus kitsakohad ja võimalikud lahendused.* Ettekanne. <http://www.slideshare.net/kultuuriministeerium/l-3730519> (12. oktoober 2012)
7. **Jõgi, L., Õunapuu, L.** 2010. *Tunnustevahelised seosed.* TÜ VKA. Teadustoo metoodika praktikumi õppematerjal.
8. **Kakitis, V.** 2012. *Kohtla-Järve kultuuritarbimine ja teda mõjutavad tegurid Järve linnaosa näitel.* Seminaritöö.
9. **Kaart, T.** Binaarsete tunnuste analüüsimismeetodid. http://www.eau.ee/~ktanel/bin_tunnuste_analyys/pt26.php (10. veebruar 2013)
10. **Kohtla-Järve linna arengukava 2007-2016.** <http://www.kohtla-jarve.ee/uploads/documents/keskkonnakaitse/arengukava.pdf>, lk 121-128 (veebruar 2013)
11. **Kommel, K.** Teemaleht 2009, Kultuuris osalemine. <http://www.slideshare.net/Statistikaamet/kultuuris-osalemine-3330463> (13. oktoober 2012)
12. **Kotli, D.** Jaapani kultuuriloost. <http://kotli.ee/?page=1004&selected=4662&lang=1> (12

november 2012).

13. **Kohtla-Järve linn.** <http://www.kohtla-jarve.ee/> (november 2012)
14. **Kultuuriministeeriumi arengukava 2009-2012.** (2009).
http://www.kul.ee/webeditor/files/KUM_ARENGUKAVA_2009-2012.pdf, lk 13 (november 2012).
15. **Palgi, J.** *Rakvere – avatud linn.*
http://wx.virumaateataja.ee/071005/esileht/arvamus/15026740_print.php (oktoober 2012)
16. **Saar, P.** 2006. Kultuuriuuring 2006. <http://www.kul.ee/text.php?path=0x1293> (oktoober 2012, veebruar 2013)
17. **Seema, K.** *Kuidas ankeetuurikut efektiivselt planeerida ja andmeid koguda? Analüütilise kompetentsi arendamise seminarid 2006.* TNS Emor. 14.09.2006.
18. **Torop, P.** 2004. *Kultuuri atraktiivsuse võimalused.* Tartu: Tartu kultuurikonverents “Mis on atraktiivne kultuur?”. http://www.tartu.ee/?lang_id=1&menu_id=2&page_id=2304 (oktoober 2012)
19. **Õunapuu, L.** 2000. *Kirjeldav statistika MS Exceli keskkonnas.* Metoodiline abimaterjal kursuse- ja diplomitööde vormistamiseks. Viljandi Kultuurikolledž.
20. **Õunapuu, L.** *Teadus- ja loometöö metodoloogia õppematerjalid.*
<http://moodle.kultuur.edu.ee/moodle192> (november 2012).

LISAD

KÜSIMUSTIK

Käesoleva küsimustiku eesmärgiks on välja selgitada Kohtla-Järve elanike kultuuris osalemise harjumused ja neid mõjutavad tegurid.

Küsitlus on anonüümne ning andmeid kasutatakse üldistatult.

Teie vastus tähistage palun sobivas lahtris X-iga!

Head vastamist!

1. Teie sugu:

mees naine

2. Teie vanus:

- ☐ ...-16
- ☐ 16-25
- ☐ 26-35
- ☐ 36-50
- ☐ 50-60
- ☐ 60-70
- ☐ 70-...

3. Teie haridustase:

- ☐ alg ☐ põhi ☐ kesk ☐ keskeri ☐ kõrgem

4. Teie sotsiaalne staatus:

☐ töötav

töötu ☐

☐ pensionär

☐ õpilane/üliõpilane

5. Millega Teie tegelete meelsasti vabal ajal? (Võib olla mitu tegevust)

☐ lugemine

☐ kodutöödega tegelemine

☐ kinos käimine

☐ teatris käimine

☐ spordiga tegelemine

☐ internetis surfamine

☐ sõpradega suhtlemine

☐ jalutamine

☐ televiisori vaatamine

☐ huvitegevusega tegelemine

☐ muu

6. Milliseid meie regiooni kultuurikeskusi Teie olete külastanud viimase 12 kuu jooksul?

(Võib olla mitu kultuurikeskust)

☐ Kohtla-Järve Kultuurikeskus

☐ Sompa Klubi

☐ Ahtme Klubi

☐ Kukruse Klubi

☐ Tammiku Seltsimaja

☐ Jõhvi Kontserdimaja

☐ Jõhvi Seltsimaja

☐ ei ole külastanud ühtegi nendest

7. Mitu korda olete külastanud viimase 12 kuu jooksul ...

	0 korda	1-3 korda	4-6 korda	7-... korda
Teatrietendusi				

Kino				
Näitusi				
Temaatilisi õhtuid				
Tantsuüritusi				
Ülelinnalisi suurüritusi				
Spordivõistluseid				
Raamatukogu				
Kirikut				

8. Kui Teil ei õnnestunud külastada kasvõi ühe neist, siis kirjutage palun, mis oli selle peamiseks takistuseks.

.....

.....

.....

.....

9. Missuguseid meie regioonis toimuvaid kultuuriüritusi külastate kõige meelsamini? (Võib olla mitu valikut)

- ☐ Uusaastapidu
- ☐ Vabariigiaastapäev
- ☐ Lauluvõistlused
- ☐ Emadepäev
- ☐ Jaanipäev
- ☐ Isadepäev
- ☐ Linna- või vallapäevad
- ☐ Teatريفestivalid
- ☐ Balletifestival
- ☐ Jõulupidu

- ☐ Keemikute päev
- ☐ Kaevurite päev
- ☐ Tantsuvõistlused
- ☐ Vastlapäev
- ☐ Rahvatantsupidu
- ☐ Noorteüritused (Lõbusate ja Leidike Klubi, Triple Bounce, Viru Lauluke)
- ☐ Käsitöölaad
- ☐ Spordivõistlused
- ☐ Oma variant:

10. Kas osalete ise mõne ringi-, kultuuri- või spordiühingu töös?

- ☐ Osalen ☐ Ei osale ☐ Olen osalenud, kuid praegu ei osale

11. Hinnake oma aktiivsust kultuuritarbimises (kultuuris osalemises): *(Ringitage sobiv vastus skaalal)*

Ei ole üldse aktiivne 1 2 3 4 5 6 7 Olen väga aktiivne

12. Nimetage eredamad positiivsed ja negatiivsed muljed viimase 12 kuu jooksul Teie poolt külastatud kultuuriürituselt. *(Palun kirjeldage vabas vormis)*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

13. Hinnake põhjuseid, mis takistavad Teie üritustel osalemist. *(Tähistage Teile sobivad variandid ristiga tühjadesse lahtritesse)*

	Ei ole nõus	Pigem ei ole nõus	Pigem olen nõus	Olen nõus
Puuduvad sobivad üritused				
Sobimatu ürituste aeg				
Sobimatu				

ürituste koht				
Vähe vaba aega				
Ebapiisavad rahalised vahendid				
Ebapiisav informatsioon ürituste kohta				
Puudub seltskond, kellega võiks minna				

14. Andke oma hinnang kultuuritarbimise (kultuuris osalemise) võimaluste piisavusele Kohtla-Järvel: *(Ringitage sobiv vastus skaalal)*

Ei ole piisavalt 1 2 3 4 5 On piisavalt

15. Milliseid kultuuriüritusi või kultuuriasutusi võiks Teie arvates Kohtla-Järvel rohkem olla?

.....

.....

.....

.....

Täname koostöö eest!

ОПРОСНИК

Целью данного опроса является выяснение культурно-потребительских привычек жителей города Кохтла-Ярве.

Опрос является совершенно анонимным и все полученные в нём данные будут использованы обобщённо.

Выбирая ответ, отметьте подходящий Вам вариант в пустую графу знаком X.

1. Ваш пол:

мужчина..... женщина

2. Ваш возраст:

☐ ...-16

☐ 16-25

☐ 26-35

☐ 36-50

☐ 50-60

☐ 60-70

☐ 70-...

3. Ваше образование:

☐ начальное

☐ основное

☐ среднее

☐ среднее специальное

☐ высшее

4. Ваш социальный статус

- ☐ работающий
 ☐ безработный
 ☐ пенсионер
 ☐ ученик/студент

5. Чем Вы охотнее всего занимаетесь в свободное время? *(Может быть несколько вариантов)*

- ☐ читаю
☐ работаю по дому
☐ хожу в кино
☐ хожу в театр
☐ занимаюсь спортом
☐ сижу в интернете
☐ общаюсь с друзьями
☐ гуляю
☐ занимаюсь своим хобби
☐ другое

6. Какие культурные заведения в нашем регионе Вы смогли посетить за последние 12 месяцев? *(Может быть несколько вариантов)*

- ☐ Кохтла-Ярвеский Дом Культуры
☐ Клуб Сомпа
☐ Клуб Ахтме
☐ Клуб Кукрузе
☐ Общественный Дом Таммику
☐ Йыхвиский Концертный Дом
☐ Йыхвиский Дом Творчества
☐ не удалось посетить ни одно из этих заведений

7. Сколько раз за последние 12 месяцев Вы посещали ...

	0	1-3	4-6	7-...
Театральные представления				
Кинотеатры				
Концерты				

Выставки				
Тематические вечера				
Танцевальные представления				
Общегородские мероприятия				
Спортивные соревнования				
Библиотеки				
Церковь				

8. Если Вы ответили хотя бы на один из вопросов «0», то объясните пожалуйста, по какой причине Вы не смогли посетить то или иное мероприятие/культурное заведение.

.....

.....

.....

9. Какие из проводящихся в нашем регионе мероприятий Вы посещаете охотнее всего? (Может быть несколько вариантов)

- ☐ Празднование Нового Года
- ☐ День Рождения Эстонской Республики
- ☐ Песенные конкурсы и фестивали (Laulu Kevad, Viru Laul)
- ☐ День матери
- ☐ Янов день
- ☐ День отцов
- ☐ Дни города или волости
- ☐ Театральные фестивали
- ☐ Балетный фестиваль
- ☐ Рождественские мероприятия
- ☐ День химиков
- ☐ День шахтёров

- ☐ Танцевальные мероприятия
- ☐ Масленица
- ☐ Праздник народных песен и танцев
- ☐ Молодёжные мероприятия (КВН, Клуб Эрудит)
- ☐ Выставки
- ☐ Спортивные соревнования
- ☐ Свой вариант:

10. Участвуете ли Вы сами в деятельности какого-нибудь кружка/культурного заведения/спортивной секции?

- ☐ Участвую ☐ Не участвую ☐ Участвовал/а, но теперь не участвую

11. Оцените Вашу активность в участии культурной жизни города (в том числе и посещение культурных мероприятий). *(Обведите подходящий вариант на шкале активности кружком)*

Совершенно не активен/не активна 1 2 3 4 5 6 7 Очень активен/активна

12. Назовите самые яркие положительные или отрицательные эмоции от посещённого Вами культурного мероприятия в течении последних 12 месяцев. *(Опишите в свободной форме)*

.....

.....

.....

.....

13. Назовите основные причины, препятствующие Вашему посещению культурных мероприятий в городе. *(Отметьте подходящие Вам варианты ответом в пустую графу знаком X)*

	Да	Скорее да	Скорее нет	Нет
Отсутствуют подходящие моему вкусу мероприятия				
Не походит время проведения				

мероприятий				
Не подходит место проведения мероприятий				
Недостаточно свободного времени				
Недостаточно денежных средств				
Недостаточная информация о проведении мероприятий				
Отсутствует компания, с кем можно было бы пойти на то или иное мероприятие				

14. Оцените достаток возможностей для активного участия в культурной жизни города: *(Обведите подходящий Вам вариант на шкале оценок кружком)*

Возможностей очень мало 1 2 3 4 5 Возможностей очень много

15. Каких культурных мероприятий или культурных заведений могло бы быть в нашем городе по Вашему мнению больше? *(Опишите с свободной форме)*

.....
.....
.....

Спасибо за сотрудничество!

Lisa 3. Kodeerimiskiri

Tunnuse liik	Küsimuse nr	Küsimuse tekst	Koodid
Binaarne tunnus	1	Teie sugu: mees ... naine ...	M-1 ja N-2
Nominaal tunnus	2	Teie vanus: ☐ ...-16 ☐ 16-25 ☐ 26-35 ☐ 36-50 ☐ 50-60 ☐ 60-70 ☐ 70-...	...-16 – 1; 16-25 - 2; 26-35 - 3; 36-50 - 4; 50-60 - 5; 60-70 - 6; 70-... - 7
Nominaal tunnus	3	Teie haridustase: ☐ alg ☐ põhi ☐ kesk ☐ keskeri ☐ kõrgem	alg – 1; põhi - 2; kesk - 3; keskeri - 4; kõrgem - 5
Nominaal tunnus	4	Teie sotsiaalne status: ☐ tööline ☐ töötu ☐ pensionäär ☐ õpilane/üliõpilane	tööline - 1; töötu - 2; pensionäär - 3; õpilane/üliõpilane - 4
Nominaal tunnus	5	Millega Teie tegelete meelsasti vabal ajal? ☐ lugemine ☐ kodutöödega tegelemine ☐ kinos käimine ☐ teatris käimine ☐ spordiga tegelemine ☐ internetis surfamine ☐ televiisori vaatamine ☐ sõpradega suhtlemine ☐ jalutamine ☐ huvitegevusega tegelemine ☐ muu	Valitud – 1; mittevalitud - 0
Nominaal tunnus	6	Milliseid meie regiooni kultuurikeskusi Teie olete külastanud viimase 12 kuu jooksul? ☐ Kohtla-Järve Kultuurikeskus	Valitud – 1; mittevalitud - 0

		☐ Sompa Klubi ☐ Ahtme Klubi ☐ Kukruse Klubi ☐ Tammiku Seltsimaja ☐ Jõhvi Kontserdimaja ☐ Jõhvi Seltsimaja ☐ ei ole külastanud ühtegi nendest	
Nominaal tunnus	7	Mitu korda Teie olete külastanud viimase 12 kuu jooksul ... Teatrietendusi Kino Näitusi Temaatilisi õhtuid Tantsuüritusi Ülelinnalisi suurüritusi Spordivõistluseid Raamatukogu Kirikut	0 korda – 1; 1-3 korda – 2; 4-6 korda – 3; 7- ... korda - 4
Kirjeldav tunnus	8	Kui vastasite vähemalt ühele küsimusele 0, siis kirjutage palun, miks Te ei ole külastanud antud üritusi.	Sisestada tekstiline kood
Nominaal tunnus; Kirjeldav tunnus	9	Missuguseid meie regioonis toimuvaid kultuuriüritusi Te külastate kõige meelsamini? ☐ Uusaastapidu ☐ Vabariigiaastapäev ☐ Lauluvõistlused ☐ Emadepäev ☐ Jaanipäev ☐ Isadepäev ☐ Linna- või vallapäevad ☐ Teatريفestivallid ☐ Balettifestival ☐ Jõulupidu ☐ Keemikute päev ☐ Kaevurite päev	Valitud – 1; mittevalitud – 0.

		☐ Tantsuvõistlused ☐ Vastlapäev ☐ Rahvatantsupidu ☐ Noorteüritused (Lõbusate ja Leidike Klubi, Triple Bounce, Viru Lauluke) ☐ Käsitöölaad ☐ Spordivõistlused ☐ Oma variant:	Sisesta tekstiline kood
Nominaal tunnus	10	Kas osalete ise mõne ringi-, kultuuri- või spordiühingu töös? ☐ Osalen ☐ Ei osale ☐ Olen osalenud, kuid praegu ei osale	Valitud – 1; mittevalitud - 0
Järjestus tunnus	11	Hinnake oma aktiivsust kultuuritarbimises (kultuuris osalemises): Vastused 1-5	Ei ole üldse aktiivne – 1; Olen väga aktiivne - 5
Kirjeldav tunnus	12	Nimetage eredamad positiivsed ja negatiivsed muljed viimase 12 kuu jooksul Teie poolt külastatud kultuuriüritusest.	Sisesta tekstiline kood
Järjestus tunnus	13	Andke oma hinnang kultuuritarbimise (kultuuris osalemise) võimaluste piisavusele Kohtla-Järvel: Vastused 1-5	Ei ole piisavalt – 1; On piisavalt – 5
Järjestus tunnus	14	Hinnake põhjuseid, mis takistavad Teie üritustel osalemist. Puuduvad sobivad üritused Sobimatu ürituste aeg Sobimatu ürituste koht Vähe vaba aega Ebapiisavad rahalised vahendid Ebapiisav informatsioon ürituste kohta Puudub selts, kellega võiks minna	Ei ole nõus – 1; Pigem ei ole nõus – 2; Pigem olen nõus – 3; Olen nõus - 4
Kirjeldav tunnus	15	Milliseid kultuuriüritusi või kultuuriasutusi võiks Teie arvates Kohtla-Järvel rohkem olla?	Sisesta tekstiline kood

РЕЗЮМЕ

Данная работа посвящена исследованию культурно-потребительских привычек жителей в Ахтмеской и Ярвеской частей города Кохтла-Ярве и влиянию на них различных факторов. В соответствии с темой работы основная гипотеза исследования была озвучена следующим образом: В Кохтла-Ярве пассивное потребление культуры, на которое влияют прежде всего недостаток денег и времени.

Город Кохтла-Ярве с населением в 40 038 жителей разбит на 5 частей. Крупнейшими его частями являются Ярвеская и Ахтмеская части города, образуя в общем 89% от всего населения города. В Ярвеской части города находится центр культурной жизни города. Ахтмеская часть города находится в девяти километрах от Ярвеской части и отличается прежде всего тем, что напоминает типичный спальный район с минимумом возможностей для активного потребления культуры.

В исследовании приняли участие всего 340 человек разного возраста. С помощью опросника у участников исследования узнавали: 1. Какие мероприятия и какие культурные заведения в городе они посещают чаще всего? 2. По каким причинам они не могут посещать те или иные культурные мероприятия или культурные заведения? 3. Что бы они хотели видеть в своём городе ещё? Второй задачей исследования было сравнение Ахтмеской и Ярвеской частей города чтобы узнать, связано ли как-то потребление культуры с конкретной частью города.

Таким образом, исследование показало, что чаще всего жители города посещают общегородские мероприятия, библиотеки, Кохтла-Ярвеский культурный центр и Концертный Дом Йыхви. Средняя посещаемость опрошенных культурных заведений и мероприятий в обеих частях города оказалась в сравнении с общеэстонскими результатами значительно ниже. Особенно это касается театра, кино, танцев и спорта. Причиной такой низкой посещаемости оказался главным образом недостаток информации и времени. По активности потребления культуры Ахтмеская часть города действительно уступает Ярвеской части, но совершенно незначительно и лишь в отдельных случаях.

Хочется искренне верить и надеяться на то, что данная работа не пройдёт бесследно, а будет взята во внимание и учтена многими культурными работниками города в ближайшем будущем.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Vitali Kakitis (sünnikuupäev: 15.01.1988),

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „Kohtla-Järve kultuuritarbimine ja teda mõjutavad tegurid Järve ja Ahtme linnaosade näitel”, mille juhendaja on Aurika Komsaare,
 - 1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
 - 1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, 22.05.2013

